त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना

(२०७९/८०-२०८१/८२)

अन्तिम प्रतिवेदन

२०७९

सिद्धिचरण नगरपालिका

प्रदेश नं. १, ओखलढुंगा

त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना

(२०७९/८०-२०८१/२०८२)

स्थानीय सरकारको क्षमता विकासका मूल क्षेत्रहरु

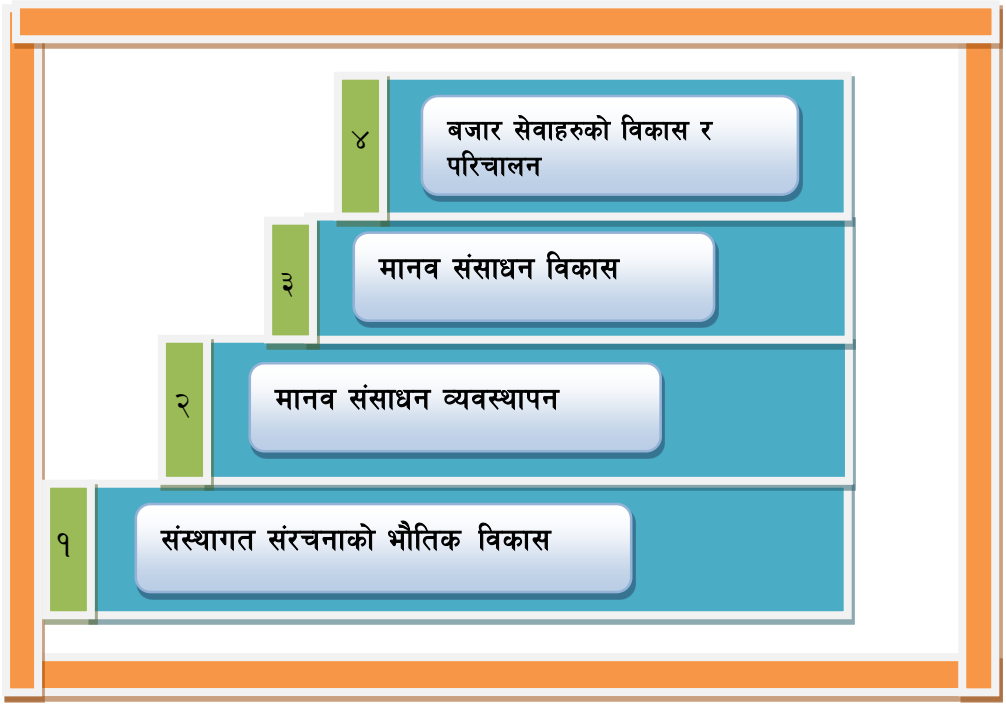

सिद्धिचरण नगरपालिका

प्रदेश नं. १, ओखलढुंगा

क्षमता विकास योजना तयारी प्रकृयाको एक झलक

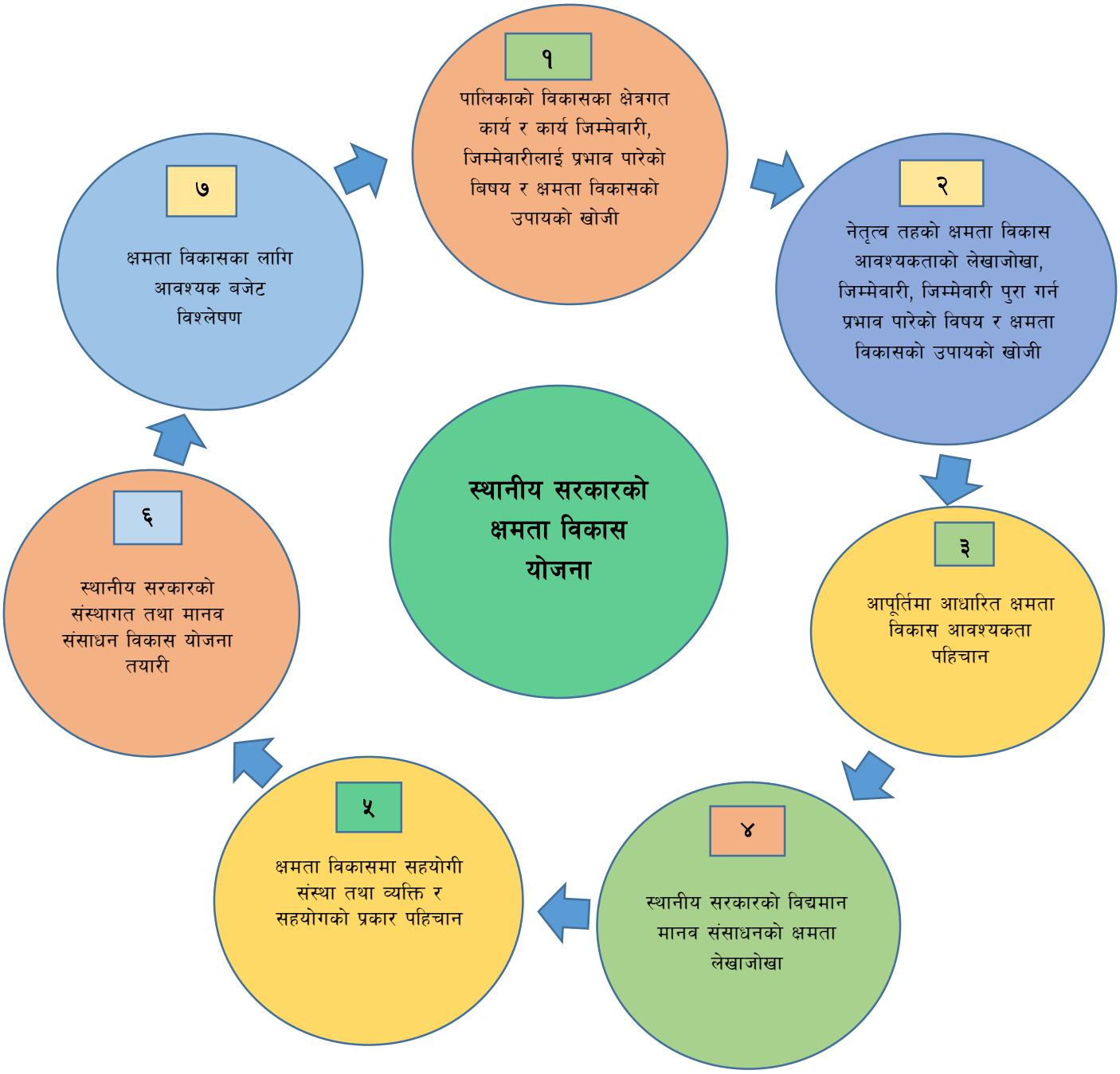

क्षमता विकास योजना तयारी मार्गचित्र

प्रतिवेदनको संरचना

क्षमता विकास योजना ६ परिच्छेदमा विभाजित छ । परिच्छेद एकमा परिचय जस अन्तर्गत पृष्ठभूमि, क्षमता विकास योजनाको औचित्य, उद्देश्य, क्षमता विकास योजना तयारीको नीतिगत तथा कानूनी आधारहरु, संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको क्षमता विकासको अन्तर सम्बन्ध, योजना तर्जुमाको विधि तथा प्रकृया र योजना तर्जुमाका सीमाहरु उल्लेख छ ।

परिच्छेद दुईमा नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय र परिच्छेद ३ मा क्षमता विकासको समग्र लेखाजोखा गरिएको छ जस अन्तर्गत संस्थागत क्षमता विकासका तिन आयाम, संस्थागत, मानव संसाधन, बजार सेवाहरुको क्षमता लेखाजोखा गरिएको छ ।

परिच्छेद चारमा समग्र योजना खाका उल्लेख छ । यस परिच्छेदमा संस्थागत क्षमता विकासको परिचय र स्थानीय सरकारको क्षमता विकास योजना उल्लेख छ। त्यसैगरी मानव संसाधन विकास एक परिचय र स्थानीय सरकारको मानव संसाधन विकास योजना र क्षमता विकाससँग सम्बन्धीत स्रोत व्यक्ति सरोकारवालाहरुको पहिचान उल्लेख छ ।

परिच्छेद पाँच योजना कार्यान्वयनको रणनीतिसँग सम्बन्धीत छ भने परिच्छेद ६ मा योजनाको व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मूल्यांकनको विधि र जिम्मेवारी उल्लेख छ ।

क्षमता विकास प्रकृयागत संरचना

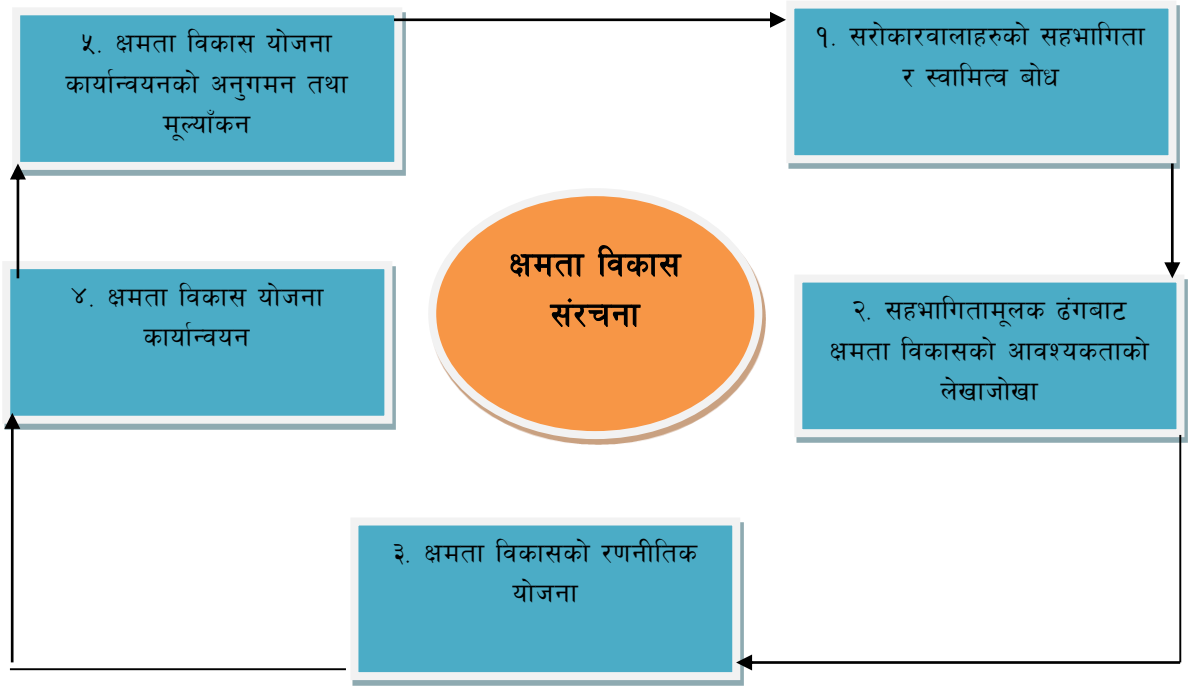

क्षमता विकास योजना एक झलक

प्रदेश	प्रदेश नं. १
अञ्चल	सगरमाथा
जिल्ला	ओखलढुंगा
नगर/नगरपालिका	नगरपालिका
योजना तयारीको नेतृत्व	सिद्धिचरण नगरपालिका
आर्थिक सहयोग	प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र, प्रदेश १
सहजिकरण	मनकामना अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर
कार्यक्रम अवधि	३ वर्ष (आ.व.२०७९/८०–२०८१/८२)
कार्यान्वयन गर्ने मुख्य निकाय	सिद्धिचरण नगरपालिका
मुख्य सरोकारवालाहरु	संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, विकास साझेदार संस्थाहरु

सि.नं	क्षमता विकास क्षेत्र	जम्मा रकम रु.	आन्तरिक योगदान	बाह्य सहयोग
१	**संस्थागत क्षमता विकास तर्फ**			
१.१	भौतिक स्रोत साधन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धीत	३४४५०००	३४४५०००	०
१.२	नीति, योजना, ऐन/नियम/कार्यविधि प्रक्रियासँग सम्बन्धीत	३०५००००	१३५००००	१७०००००
१.३	मानव संसाधन प्राप्तिसँग सम्बन्धीत	१९२००००	१९२००००	०
	जम्मा	**८४१५०००**	**६७१५०००**	**१७०००००
	प्रतिशत	**१००**	**७९**	**२१**
२	**मानव संसाधन विकास तर्फ**			
२.१	निर्वाचित पदाधिकारीहरूका लागि	२४४०००००	६१००००	१८३००००
२.२	समिति, उपसमितिहरूका लागि	९६००००	२४००००	७२००००
२.३	कर्मचारीहरूका लागि	२३६००००	५९००००	१७७००००
२.४	सेवाग्राही लक्षित क्षमता विकास	८५९०००	२१४७५०	६४४२५०००
२.५	साझेदारहरुको क्षमता विकास	६२००००	१५५०००	४६५०००
	जम्मा	**७२३९०००**	**१८०९७५०**	**५४२९२५०**
	कूल जम्मा रु.	**१५६५४०००**	**८५२४७५०**	**७१२९२५०**
	प्रतिशत	**१००**	**५४**	**४६**

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय १
१.१ पृष्ठभूमी १
१.२ क्षमता विकास योजनाको औचित्य २
१.३ क्षमता विकास योजनाको उद्देश्य ४
१.४ क्षमता विकास योजनाको तयारीका नीतिगत तथा कानूनी आधारहरु ४
१.५ क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्रकृया ५
परिच्छेद २: सिद्धिचरण नगरपालिकाको परिचय १०
२.१ सिद्धिचरण नगरपालिकाको परिचय १०
२.२ मानव संसाधनको अवस्था १४
२.३ संस्थाको चल अचल सम्पत्ति विवरण: १४
परिच्छेद ३: क्षमता विकासको समग्र लेखाजोखा १५
३.१ संस्थागत क्षमता विकास तीन आयाम १५
३.२ सिद्धिचरण नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास लेखाजोखा १५
३.३ मानव संसाधनको क्षमता विकास लेखाजोखा १६
३.४ सेवा बजारहरुको क्षमता विकास लेखाजोखा १७
परिच्छेद ४: समग्र योजना खाका १८
४.१ स्थानीय सरकारको क्षमता विकास एक परिचय १८
४.१.२ संस्थागत क्षमता विकास एक परिचय १८
४.१.२ मानव संसाधन विकास एक परिचय १८
४.२ वर्तमान अवस्था: १९
४.४ समस्या तथा चुनौती १९
४.५ सोच: १९
४.६ क्षमता विकासको लक्ष्य १९
४.७ क्षमता विकासको उद्देश्य १९
४.८.संस्थागत क्षमता विकासको रणनीति तथा कार्यनीति २०
४.९ संस्थागत क्षमता विकासका प्रमुख योजनाहरु २१
४.१० मानव संसाधन विकासका प्रमुख योजनाहरु २३
४.११ प्रमुख उपलब्धिहरु ३१
४.४.बजेट बाँडफाँट ३२
४.५.स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरू ३३
परिच्छेद ५ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन रणनीति र कार्य योजना ३४
५.१ पृष्ठभूमि ३४
५.२ उद्देश्य ३४
५.३ कार्य क्षेत्र ३४
५.४ योजना कार्यान्वयनको रणनीति: ३६
५.५ कार्यान्वयनका सिद्धान्तहरु ३७
५.६ कार्यान्वयन तालीका प्रथम वर्ष ३७
परिच्छेद ६: कार्यक्रम व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मूल्याँकन ४०
६.१ कार्यक्रम व्यवस्थापन ४०
६.२ योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याँकन ४०
सन्दर्भ सामाग्रीहरु ४२
अनुसूचिहरु ४३

तालिकाहरुको सूची

तालिका १ जनसंख्या तथा घरपरिवार विवरण १२
तालिका २ सेवा बजारको विवरण १७
तालिका ३ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकास योजनाको ढाँचा (अनुसूचि ७ मा आधारित) २१
तालिका ४ स्थानीय सरकारको मानव संसाधन विकास योजनाको ढाँचा (अनुसूचि १० मा आधारित) २३
तालिका ५ स्थानीय तहको क्षमता विकासको खर्च सारांस ३२
तालिका ६ क्षमता विकाससँग सम्बन्धीत स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरू (अनुसूचि ६ सँग सम्बन्धीत) ३३
तालिका ७ पहिलो वर्षको कार्य योजना ३८

अनुसूचीहरुको सूची

अनुसूची १ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (सञ्चालन व्यवस्थापन) लेखाजोखा ४३
अनुसूची २ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (नेतृत्व तह) लेखाजोखा ४९
अनुसूची ३ आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकता पहिचानका फाराम ५१
अनुसूची ४ स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा फाराम ५८
अनुसूची ५ स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा फाराम ६१
अनुसूची ६ क्षमता विकास योजना तयारी कार्यशालामा उपस्थित सहभागीहरु ६४
अनुसूची ७ क्षमता विकास योजना तयारीको क्रममा लिइएका तस्वीरहरु ६७
अनुसूची ८ सम्बन्धित पालिकाले अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त गरेको पत्र ६८

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमी

स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकास एक प्रकृया हो जसका माध्यमबाट स्थानीय सरकाको संस्थागत विकास र कार्यरत कर्मचारी, प्रतिनिधि र साझेदार लगायत लक्षित समूह सम्मका सेवालाई प्रभावकारी बनाउने उपायहरुको खोजि गरी योजना बनाएर सोको कार्यान्वयनका माध्यमबाट संस्थागत सेवा प्रवाहलार्यलाई चुस्त, छिटो, सरल, कम झण्झटिलो तथा पारदर्शी बनाउन सकिन्छ । सामान्यतया क्षमता विकास योजना बनाउँदा निम्न कार्यहरुलाई ध्यान दिईन्छ ।

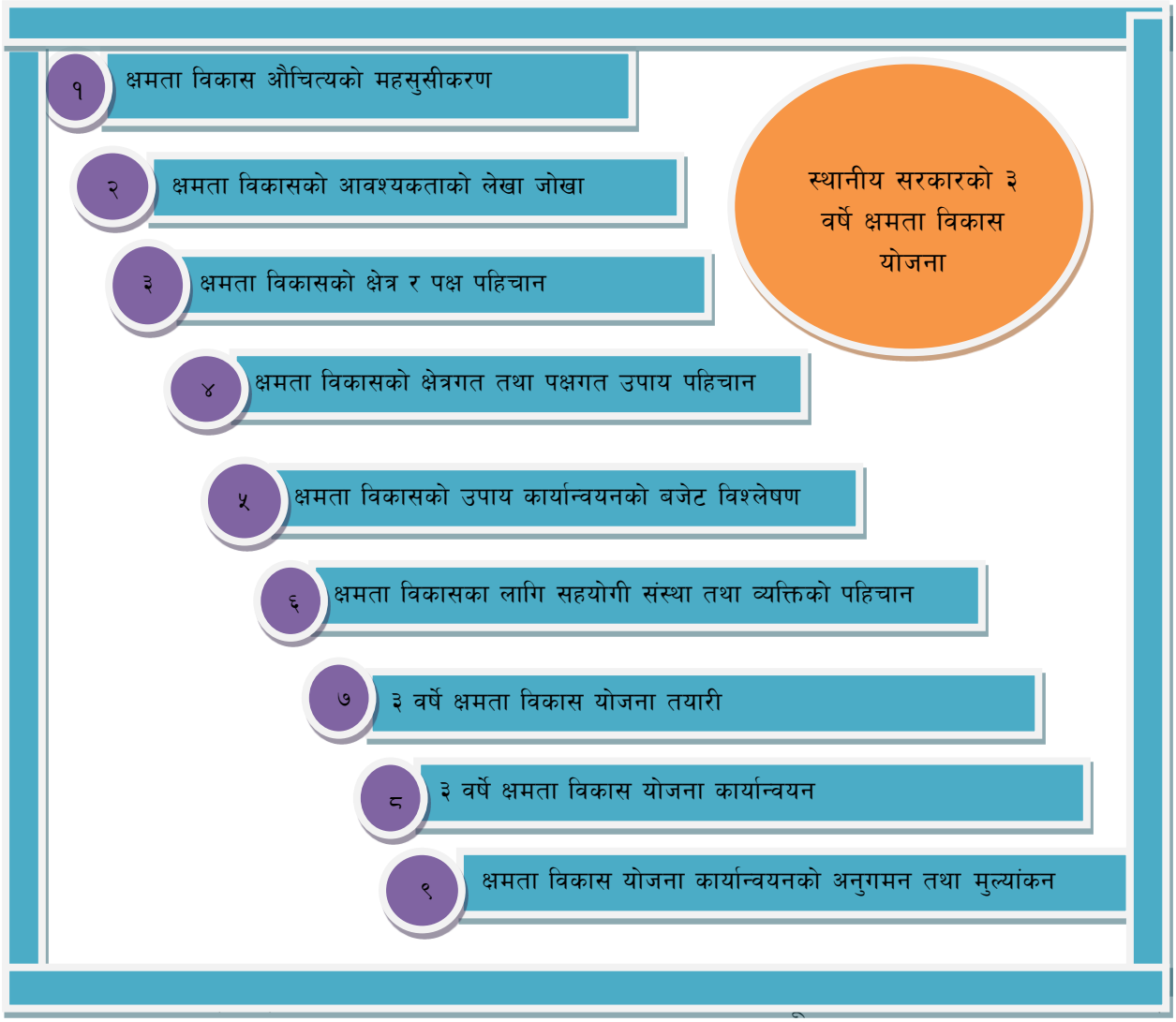

दिगो ढंगले वहन गर्न उनीहरूले काम गर्ने तौरतरिका तथा योजना तर्जुमाको शैली र चिन्तन परिवर्तित सन्दर्भ अनुरूप प्रभावकारी र परिणाममुखी हुनु आवश्यक छ । यिनै विषयहरूलाई सम्बोधन गर्न स्थानीय सरकारका अवयवहरूको (संस्थागत र संगठनात्मक व्यवस्था, मानव संसाधन तथा भौतिक पूर्वाधार) क्षमतामा सुधार ल्याउन आवश्यक छ । मानविय सीप र क्षमताको अधिकतम उपयोग गर्दै काममा नयाँपन तथा शैलीलाई सिर्जनशील एवम् परिणाममुखी नबनाएसम्म सेवा प्रवाह गर्ने निकायहरूको संस्थागत क्षमताको दीर्घकालीन विकास हुँदैन् । स्थानीय सरकारद्वारा प्रवाह गरिएका सेवा, सुविधा तथा वस्तु आमनागरिकका अपेक्षा र चाहना अनुरूपका हुन सकेनन् भने त्यसले जननिर्वाचित प्रतिनिधि र कर्मचारी संयन्त्रप्रति विश्वसनीयता घट्नुका साथै

राज्य र व्यवस्थाप्रति पनि नागरिकहरूमा नैराश्यता बढ्छ । तसर्थ, सबै स्थानीय सरकारले मानव संसाधन, विधि र कार्य प्रणाली तथा संस्थागत क्षमताको क्रमिक रूपमा वृद्धि गरी नागरिकप्रति पूर्णरूपमा उत्तरदायी स्थानीय सरकारको रूपमा काम गर्न आवश्यक छ । संघीयताको सफल कार्यान्वयनमा स्थानीय तहको योजना तर्जुमाको महत्वपूर्ण भूमिका हुने भएकाले यो क्षमता विकास दिग्दर्शन तयार गरिएको छ । स्थानीय सरकारलाई आवश्यकतामा आधारित क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्न तथा उक्त योजनाको कार्यान्वयनबाट नागरिकहरूका लागि मितव्ययी तरिकाले गुणात्मक सेवा प्रदान गर्न सहज होस् भन्ने अभिप्रायले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ११४ बमोजिम संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट तयार भएको "क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६" अनुरुप यो सिद्धिचरण नगरपालिकाको यो ३ वर्षे क्षमता विकास योजना तयार गरिएको छ । किन भने नेपालका स्थानीय तहहरु नागरिकका घरदैलोका सरकार हुन । नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रशस्त विधायिकी, न्यायिक र कार्यकारी अधिकार प्रदान गरेको हुदा सबै स्थानीय तहहरु संस्थागत रुपमा सवल, पूर्ण प्रजातान्त्रिक, कुशल नेतृत्वका र पूर्ण जिम्मेवारीका साथ प्रभावकारी ढंगले सेवा प्रवाह गर्न सक्षम हुनु जरुरी छ ।

देशको भूगोल र जनता स्थानीय सरकार नजिक भएका हुदा स्थानीय तहहरु नागरिकको जीवनस्तर सुधारका लागि एकिकृत कार्य गर्ने जिम्मेवार निकाय भनाईएका हुन् । संविधान प्रदत्त एकल र साझा अधिकार र जिम्मेवारीहरूलाई कुशल रूपमा सम्पादन गरी नागरिकहरूलाई छिटो, छरितो, कम झन्झटिलो, पारदर्शी र गुणात्मक सेवा प्रवाह प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी र दायित्व स्थानीय सरकारको कार्यक्षेत्रमा रहेको छ । स्थानीय सरकारका अधिकार र जिम्मेवारीहरू कत्तिको कुशल रूपमा सम्पादन हुन्छन् भन्ने कुरा विभिन्न पदीय जिम्मेवारीमा रहेका कर्मचारी तथा जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूको क्षमतामा भर पर्दछ । तर अधिकांश स्थानीय सरकारहरु बहुआमिक चुनौतिको सामन गर्नुपर्ने अवस्थामा छन् । तीमध्ये कर्मचारी तथा प्रतिनिधिमा क्षमताको कमी अधिक भएको पाईन्छ । यस्तो अवस्थामा स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिने सामाजिक, आर्थिक, वातावरणीय गतिविधि तथा पूर्वाधार विकास निर्माणका कार्यहरूलाई दिगो र परिणाममुखी बनाउनु पर्ने कानूनी र नैतिक दायित्व रहेको तर जिम्मेवारीका अनुपातमा पूर्ण कार्य क्षमतामा कमि हुदा सेवा प्रवाह चुस्त नहुन सक्छ । नागरिकका न्युनतम आवश्यकता पहिचान गर्न सकिदैन् । विकासका कार्यहरुको प्राथामिकिकरणमा अलमल हुन्छ । समृद्धिको यात्रा काँहाबाट सुरु गर्ने भन्नेमा अलमल हुन्छ । विकास प्रशासनका विभिन्न नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार स्थानीय सरकारलाई क्रमिक रूपमा प्रविधियुक्त बनाउदै नागरिकहरूको आशा र अपेक्षा अनुसार काम गर्न नसकेको हुन सक्छ ।

यसै परिप्रेक्षलाई ध्यानमा राखि स्थानीय तहका कर्मचारी तथा निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको क्षमता विकास र कार्य संम्पादनमा सुधार लगायतका प्रदेश सरकारका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजिकरण गर्दै अन्य संस्थागत सुधार लगायतका कार्य गर्न प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र, प्रदेश नं. १ समेतको आर्थिक सहयोगमा ओखलढुंङ्गा जिल्लाको सिद्धिचरण नगरपालिकाको ३ वर्षे क्षमता विकास योजना तयार गर्न सिद्धिचरण नगरपालिका र मनकामना अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर बिच मिति २०७९ वैशाख ५ मा सम्झौता भएको हो ।

१.२ क्षमता विकास योजनाको औचित्य

नेपालको संविधान अनुसार स्थानीय सरकारहरु नागरिकको घरदैलोका सरकारी निकाय हुन जसलाई संविधानले विधायिकी, कार्यकारी र न्यायिक अधिकारहरु प्रदान गरेको छ । यिनिहरु संस्थागत रुपमा स्थापित सरकार भएर मात्र पुग्दैन । देशको संघीयता बलियो र सुशासित बनाउन यिनीहरुले प्रजातान्त्रिक मूल्य र मान्यता स्थापित गर्दै नागरिकको जीवनस्तर सुधारका लागि सुशासन सहित विकास र सेवा प्रवाहको वातावरण तयार गरि सबैले

महशुस गर्ने गरी विकास सेवा प्रवाहको वातावरण तयार गरि सबैले महशुस गर्ने गरी विकास र समृद्धि अगाडी बढ्नुपर्ने हुन्छ ।

स्थानीय सरकारहरु संस्थागत रुपमा स्थापित त भए तर परिवर्तन पछिको बढ्दो जनअपेक्षा अनुसार कार्य गर्न संस्थागत क्षमता र मानव संसाधनको क्षमता बढि महत्वपूर्ण हुन्छ र यसको विकास गर्न धेरै बाँकी छ ।

सिद्धिचरण नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्नुको मूल कारण भनेको स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिने सामाजिक, आर्थिक, वातावरणीय गतिविधि तथा पूर्वाधार विकास निर्माणका कार्यहरूलाई दिगो र परिणाममुखी बनाउन तथा संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनको सुनिश्चितता कायम गर्न संस्थागत संरचनामा भएको कमी तथा विविध विषयको जिम्मेवारीमा बसेका कर्मचारी, निर्वाचित प्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरुको क्षमतामा रहेको कमीलाई पहिचान गरी सो कमी पुरा गर्न संस्थागत र मानव संसाधन विकासका लागि उपायहरुको खोजि र कार्यान्वयनको खाका तयार गर्नु अपरिहार्य भएको छ ।

त्यसैगरी विकास प्रशासनका विभिन्न नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार स्थानीय सरकारलाई क्रमिक रूपमा प्रविधियुक्त बनाउदै नागरिकहरूको आशा र अपेक्षा अनुसार काम गर्न सक्ने गरी स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकासका साथै आपूर्ति र माग दुवैमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी आवश्यकता बोध गरेका क्षेत्रमा ज्ञान, सीप र धारणा विकास तथा जनउत्तरदायी शासन प्रणाली स्थापित गर्न आवश्यक रहेको हुदा पनि यो योजना बनाउनु परेको हो । यसलाई निम्न अनुसार संक्षेपिकरण गरिएको छ ।

१. स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन गरिने विकासका विविध आयामहरु दिगो र परिणाममुखी बनाउन ।
२. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनको सुनिश्चितता कायम गर्न ।
३. संस्थागत संरचनामा भएको कमी पहिचान गरी परिपूर्तिको उपाय पहिचान र कार्यान्वयन गर्न ।
४. जिम्मेवारीमा बसेका कर्मचारी, प्रतिनिधि तथा सरोकारवलाहरुमा रहेको कमी र सुधारका उपाय खोजी र कार्यान्वयन खाका तयार गर्न ।
५. विकास प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार स्थानीय सरकारलाई क्रमिक रूपमा प्रविधियुक्त बनाउदै लैजान ।
६. नागरिकहरूको आशा र अपेक्षा अनुसार काम गर्न सक्ने गरी आपूर्ति र माग दुवैमा आधारित क्षमता विकास गर्न ।

१.३ क्षमता विकास योजनाको उद्देश्य

सिद्धिचरण नगरपालिकको विभिन्न जिम्मेवारीका पदमा रहेका कर्मचारी तथा नेतृत्व तहको जिम्मेवारीका अनुपातमा पूर्ण कार्य क्षमतामा कमी हुदा सेवा प्रवाह चुस्त नहुन सक्छ र नागरिकका न्युनतम आवश्यकता पहिचान गर्न नसकि विकासका कार्यहरुको प्राथामिकिकरणमा अलमल भै समृद्धिको यात्रानै अलमलमा पर्न गएको अवस्थालाई संवोधन गर्न जरुरी छ ।

यो योजना तयार गर्नुको मूल उद्देश्य योजनाको कार्यान्यनबाट सिद्धिचरण नगरपालिकाको कार्य सम्पादनमा सुधार ल्याउँने हो । साथै क्षमता विकास योजना तर्जुमाको अर्को उद्देश्य भनेको विकास प्रशासनका विभिन्न नवीनतम आयाम, प्रविधि र मान्यता अनुसार स्थानीय सरकारलाई क्रमिक रूपमा प्रविधियुक्त बनाई संस्थागत विकास गरी नागरिकहरूको आशा र अपेक्षा अनुसार काम गर्नसक्ने बनाउन संस्थागत क्षमता र मानव संसाधनमा रहेको क्षमताको कमीलाई पहिचान गरी क्षमता विकासका उपायहरुको खोज तथा विश्लेषण गरी ३ वर्षे योजना खाका (२०७९/२०८०-२०८१/२०८२) तयार गर्नु हो । यसका निहित उद्देश्यहरु यसप्रकार छन्,

- स्थानीय सरकारको सवल र कमजोर पक्षहरूको पहिचान लगायत संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मंत्रालयबाट तयार पारिएको क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७६ को विधि र प्रकृया अपनाई संविधान तथा प्रचलित कानूनहरूबाट स्थानीय सरकारलाई प्राप्त अधिकार अनुरूप जनउत्तरदायीपूर्ण ढंगबाट कार्यसम्पादन गर्नका लागि संस्थागत र मानव संसाधनकको क्षेत्रमा रहेको अभाव पहिचना र सोको परिपूर्ति गर्न क्षमता विकासका आश्यक उपायहरुको सहभागितामूलक ढंगबाट पहिचन गरी विस्तृत योजना खाका तयारी गर्नु ।
- यो योजना कार्यन्वयनका लागि आवश्यक स्रोत साधनको आँकलन र परिपूर्तिका विभिन्न स्रोत र उपायहरुको खोजि गर्ने ।
- प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक ज्ञान, सीप, धारणा र विद्यमान क्षमता बीचको फरक पहिचान र आवश्यकतामा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न मार्गदर्शन गर्नु ।

१.४ क्षमता विकास योजनाको तयारीका नीतिगत तथा कानूनी आधारहरु

यो क्षमता विकास योजना तयार गर्दा **नेपालको संविधानमा** उल्लेखित मौलिक हक र कर्तव्य, नीति र निर्देशक सिद्धान्त र संविधानको अनुसूचि ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय सरकारहरुका एकल र साझा अधिकारहरुको उपयोग गर्नुपर्ने कुराहरुलाई मध्यनजर गरिएको छ। स्थानीय सरकार संस्थागतरुपमा संवैधानिक अधिकार सहित अस्तित्वमा आए पनि उसलाई प्रभावकारी बनाउन संस्थागत रुपमा सवल र संस्थाको उद्देश्य अनुरुप कार्य जिम्मेवारी पुरा गर्न क्षमतायुक्त मानवशक्तिको आवश्यकता पर्ने हुदा सोको व्यवस्था गर्नु सरकारको कानूनी दायित्व हो ।

क्षमता विकास योजना तयारीका क्रममा नेपालको संविधानले अंगिकार गरेका धाराहरु भाग ३ मौलिक हक र कर्तव्य सम्बन्धी समानताको हक (धारा १८), सम्पत्तिको हक (धारा २५), सूचनाको हक (धारा २७), शिक्षा सम्बन्धी हक (धारा ३१), रोजगारीको हक (धारा ३३), श्रमको हक (धारा ३४) स्वास्थ्य सम्बन्धी हक (धारा ३५), खाद्य सम्बन्धी हक (धारा ३६), आवासको हक (धारा ३७), महिलाको हक (धारा ३८), बालबालिकाको हक (धारा ३९), दलितको हक (धारा ४०) जेष्ठ नागरिकको हक (धारा ४१), सामाजिक न्यायको हक (धारा ४२), सामाजिक सुरक्षाको हक (धारा ४३) र उपभोक्ताको हक (धारा ४४) लाई यथेष्ट ध्यान दिईएको छ । किनभने

स्थानीय सरकारहरु प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा यी जनसरोकारका विषयहरु र यसका सेवा प्रवाहमा जोडिएका हुन्छन् ।

त्यसैगरी भाग ४ राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व सम्बन्धी धारा ५० अनुसारका सिद्धान्तहरु र धारा ५१ विकास सम्बन्धी नीति, प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण र उपयोग सम्बन्धी नीति, नागरिकका आधारभूत आवश्यकता सम्बन्धी नीति, श्रम र रोजगार सम्बन्धी नीति, सामाजिक न्याय र समावेशीकरण सम्बन्धी नीति, न्याय र दण्ड सम्बन्धी नीति, पर्यटन सम्बन्धी नीति र अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध सम्बन्धी नीतिका समेतलाई ध्यानमा राखिएको छ ।

त्यसैगरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को २ मा उल्लेख भए बमोजिम स्थानीय सरकारले आफूलाई आवश्यक पर्ने ऐन तथा नीति नियम बनाउनुपर्ने सन्दर्भलाई पनि ख्याल गरिएको छ ।

१.५ क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्रकृया

क्षमता विकास योजना तयारी एकै पटक र सामान्य ढंगले हुँने कुरा होईन । यसको प्रयोजनका लागि निश्चित चार चरणका कार्यहरु गरी योजना तर्जुमा पुरा गरिएको छ । जो तल चित्रमा दिईएको छ ।

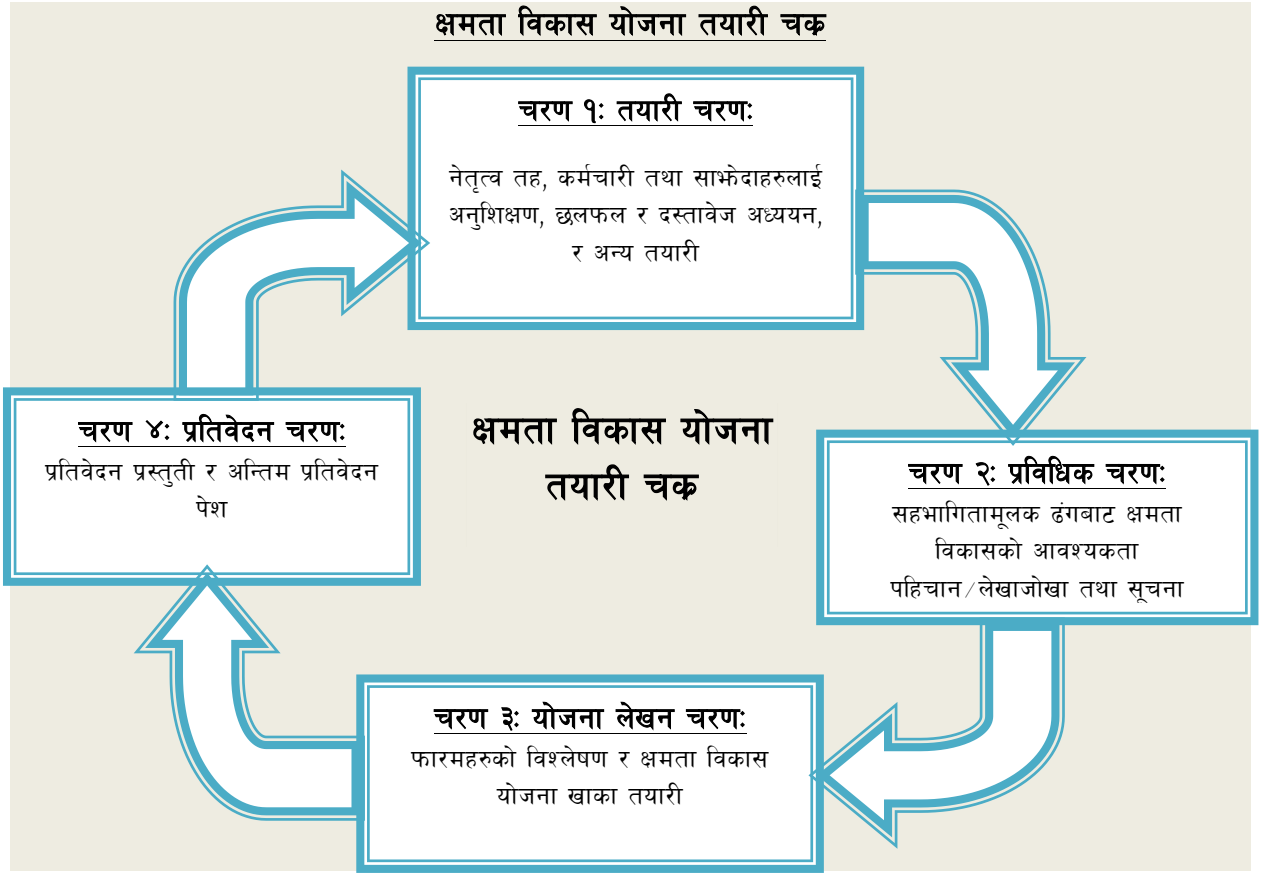

चरण १: तयारी चरण:

२०७९ वैशाख ५ गते सिद्धिचरण नगरपालिका र मनकामना अध्ययन अनुसन्धान केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर बिच कार्य सम्झौता पश्चात तयारी चरणको सुरुवातमा दस्तावेज अध्ययन, र अन्य तयारीका साथ नगरपालिकासँग भर्च्युअल माध्यमबाट छलफल गरी कार्यतालिकामा सहमती गरियो ।

चरण २: प्राविधिक चरण

क्षमता विकास योजना तयारीका लागि प्राविधिक चरणमा निम्न कार्यहरु सम्पादन गरिएको थियो ।

सह चरण १	क्षमता विकास समन्वय समिति गठन २०७९ वैशाख ६ गते
सह चरण २	क्षमता विकासको योजना तर्जुमा प्रक्रियाबारे एक दिने अभिमुखीकरण २०७९ वैशाख ६ गते
सह चरण ३	मागमा आधारित संस्थागत क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा २०७९ वैशाख ६ गते देखी जेठ ५ सम्म
सह चरण ४	नेतृत्व तहको क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखाः २०७९ वैशाख ६ गते देखी २०७९ जेठ ५ गते सम्म
सह चरण ५	आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा २०७९ वैशाख ६ गते देखी २०७९ जेठ ५ गते सम्म
सह चरण ६	क्षमता विकाससँग सम्बन्धित स्रोत व्यक्ति र सरोकारपक्षहरूको पहिचान २०७९ वैशाख ६ गते देखी २०७९ जेठ ५ गते सम्म
सह चरण ७	संस्थागत क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको समय र बजेट आँकलन तथा लागत व्यहोर्ने स्रोत पहिचान
सह चरण ८	शाखागत र विषयगत रुपमा मानव संशाधनको क्षमता लेखाजोखा २०७९ वैशाख ६ गते देखी २०७९ जेठ ५ गते सम्म
सह चरण ९	मानव संशाधन विकास योजना कार्यान्वयनको समय र बजेट आँकलन तथा लागत व्यहोर्ने स्रोत पहिचानः २०७९ वैशाख ६ गते देखी २०७९ जेठ ५ गते सम्म

क्षमता विकास योजना तयारीमा यो प्रमुख चरण हो । यो चरणमा स्थानीय सरकारका कर्मचारी, निर्वाचित प्रतिनिधीहरु र अन्य सरोकारवालाहरुसँग प्रत्यक्ष भेटघाट, छलफल, अनुशिक्षण लगायत संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मंत्रालयबाट तयार पारिएको क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७६ मा उल्लेखित फारामहरु प्रयोग गरी क्षमता लेखाजोखा तथा क्षमता विकासका आवश्यकता पहिचान गरिएको थियो । यो चरण पुरा गर्न विभिन्न सहचरणहरुको उपयोग गरिएको थियो ।

१. क्षमता विकास समन्वय समिति गठन

क्षमता विकास योजना तयारी दिग्दर्शन, २०७६ ले निर्दिष्ट गरेका जिम्मेवारीहरुका लागि कार्यपालिकाका सदस्यहरु समेत सहभागी रहेका अनुशिक्षणका सहभागीहरुको निर्णयबाट निम्न अनुसारको क्षमता विकास सिमन्वय समिति गठन गरेको थियो,

समन्वय समितिः

संयोजक, श्री केदारबाबु बस्नेत, उपप्रमुख
सदस्य, श्री तिर्थ बहादुर घिमिरे, वडा अध्यक्ष, वडा नं. १
सदस्य, श्री मेख बहादुर मगर, वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६
सदस्य, श्री गुण बहादुर खड्का, वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९
सदस्य सचिव, सुस्मा आचार्य, प्रशासन शाखा प्रमुख, ९८६०४५३०६६

माथिको क्षमता विकास समन्वय समिति गठन निम्न जिम्मेवारीका लागि गरिएको छ,

- संस्थागत तथा मानव संशाधन क्षमता विकास योजना तर्जुमामा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने,
- क्षमता विकाससम्बन्धी नीति तथा रणनीतिहरू तर्जुमा गरी कार्यपालिका मार्फत् सभाबाट पारित गराउने र कार्यान्वयनका लागि बजेटको सुनिश्चितता गर्ने,
- क्षमता विकास योजनालाई वार्षिक रुपमा अध्यावधिक गर्ने गराउने,
- क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गराउने,
- स्थानीय सरकारको क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू बीच समन्वय गर्ने गराउने,
- समितिले सूचकमा आधारित भई क्षमता विकास कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने,
- कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित रूपमा कार्यक्रमको अनुगमन र समीक्षा गर्ने,
- क्षमता विकास सम्बन्धमा अन्य सहयोगी निकायहरूबीच समन्वय गर्ने,
- क्षमता विकास सम्बन्धी अध्ययन, अन्वेषण गर्ने गराउने,
- क्षमता विकास सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

२. क्षमता विकासको योजना तर्जुमा प्रक्रियाबारे एक दिने अभिमुखीकरण

मिति २०७९ वैशाख ६ का दिन निर्वाचित प्रतिनिधि, पालिका कर्मचारी साझेदार संस्थाका प्रतिनिधि गरी जम्मा ३९ जनाको उपस्थितिमा एक दिने अनुशिक्षण गरियो । सो अनुशिक्षण पश्चात विभिन्न चरणको छलफलबाट निम्न अनुसारको लेखाजोखा गरियो ।

३. मागमा आधारित संस्थागत क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा

क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ को अनुसूचि २ मा तोकिएको ढाँचा अनुसारका पाँच वटा विषयगत क्षेत्रमा सम्बन्धीत महाशाखा/शाखा/एकाईका प्रमुखहरू सानो-सानो समूहमा छलफल गराई स्व–मूल्यांकन विधिबाट संस्थागत क्षमता लेखाजोखाका लागि विवरण संकलन गरी संकलित विवरणहरूको विश्लेषणबाट नगरपालिकाका लागि आवश्यक महसुस गरिएका मागमा आधारित संस्थागत क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचान गरियो ।

४. नेतृत्व तहको क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखाः

सिद्धिचरण नगरपालिकाका प्रमुख तथा उप-प्रमुख लगायत वडा अध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य र गठित समिति, उपसमितिका संयोजकहरूको लागि पनि सानो-सानो समूहमा संवाद गरी क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ को अनुसूचि ३ मा तोकिएको ढाँचा अनुसार नेतृत्व क्षमता लेखाजोखाका लागि स्व–मूल्यांकन विधिबाट विवरण संकलन गर्ने कार्य गरि नेतृत्व तहले आवश्यकता महसुस गरेको संस्थागत क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचान गरियो ।

५. आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखाः

सीमित संख्यामा पालिकाका पदाधिकारीहरुसँगै बसेर कार्य सम्पादन अवस्थाको अवलोकन गर्दै सम्पादन गरेका कार्यहरूको समीक्षा गर्दै स्थानीय सरकारको संस्थागत स्व–मूल्यांकन दस्तावेजहरूको को नतिजाको अध्ययन गरि अनुसूचि ५ को उपयोगबाट आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा गरिएको थियो ।

६. क्षमता विकाससँग सम्बन्धीत स्रोत व्यक्ति र सरोकारपक्षहरूको पहिचान

योजना तर्जुमाकै समयमा सहभागितामूलक विधि र हाम्रो अनुभवका आधारमा अनुसूचि-६ अनुसार विभिन्न प्रकारका क्षमता विकास कार्यका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत व्यक्ति र सरोकारवालाहरुको पहिचान गरिएको थियो ।

७. संस्थागत क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको समय र बजेट आँकलन तथा लागत व्यहोर्ने स्रोत पहिचान

संस्थागत क्षमाता विकासका लागि क्षमता विकासको प्रकृति अनुसारको समय र स्रोत व्यक्ति वा संस्था आवश्यक पर्ने हुदा छलफलकै माध्यमबाट समय निर्धारण गरियो र आवश्यक बजेटको हकमा कर्मचारी बढि अनुभवि हुने हुँदा अधिकांश बजेट आँकलन उनिहरुको अनुभवबाट र पहिचान गरिएका क्षमता विकाससँग सम्बन्धीत स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरूसँगको संवादका माध्यमबाट तय गरिएको थियो । त्यसैगरी आवश्यक पर्ने लागत व्यहोर्ने स्रोतपनि छलफलबाटै तय गरिएको थियो ।

८. शाखागत र विषयगत रुपमा मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा

पदाधिकारी र कर्मचारीसँगको छलफलका आधारमा दिग्दर्शनको अनुसूचि-८ अनुसार स्थानीय सरकारको शाखागत रूपमा रुपमा विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा गरि ज्ञान, सीप र दक्षता वृद्धिका लागि अपेक्षा गरिएको क्षमता विकास कार्यक्रम (विषयवस्तु) शाखाकै कर्मचारीहरुबाट प्रस्ताव गरियो ।

९. मानव संसाधन विकास योजना कार्यान्वयनको समय र बजेट आँकलन तथा लागत व्यहोर्ने स्रोत पहिचानः

मानव संसाधन विकासका लागि पनि क्षमता विकासको प्रकृति अनुसारको समय र स्रोत व्यक्ति वा संस्था आवश्यक पर्ने हुदा छलफलकै माध्यमबाट समय निर्धारण गरियो र आवश्यक बजेटको हकमा मानव संसाधन विकासका लागि पनि कर्मचारी र पहिचान गरिएका क्षमता विकाससँग सम्बन्धीत स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरूसँगको संवादका माध्यमबाट आवश्यक लागत तय गरिएको थियो । त्यसैगरी आवश्यक पर्ने लागत व्यहोर्ने स्रोत पनि छलफलबाटै तय गरिएको थियो ।

चरण ३: संस्थागत क्षमता विकास र मानव संसाधन विकास योजना लेखन चरणः

उपरोक्त विभिन्न स्तरको अध्ययन, स्वमूल्याँकन तथा विश्लेषणपछि क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७६ को अनुसूचि ७ र १० मा उल्लेख भएको फारामको ढाँचामा **स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकास योजना** र **स्थानीय सरकारको मानव संसाधन विकास योजना** तयार गरियो र सो को आधारमा समग्ररुपमा स्थानीय सरकारको ३ वर्षे क्षमता विकास योजना तयार गरियो ।

चरण ४: प्रस्तुति र प्रतिवेदन चरण

४.१ प्रारंभिक प्रगतिबारे प्रस्तुतीः सिद्धिचरण नगरपालिकामा अध्ययन तथा क्षमता लेखाजोखा र क्षमता विकासका उपायहरुको पहिचान गर्ने, आवश्यक लागत तय गर्ने तथा कार्यान्वयनको समय सीमा र लागत व्यहोर्ने स्रोत पहिचान पछि को संश्लेषण गरी पालिका तहमामा प्रारंभिक उपलब्धी र प्रगतिबारे भर्चुअल माध्यमबाट प्रस्तुति गरीयो ।

४.२ क्षमता विकास योजनको मश्यौदा प्रतिवेदन तयारी र प्रस्तुतीः क्षमता लेखाजोखा र क्षमता विकासका उपायहरुको पहिचान गर्ने, आवश्यक लागत तय गर्ने तथा कार्यान्वयनको समय सीमा र लागत व्यहोर्ने स्रोत पहिचान पछिको समग्र विश्लेषण गरी मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरी आवश्यक अध्ययन र सुझावका लागि पालिका र प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र, प्रदेश नं. १ मा पठाईएको थियो ।

४.३ क्षमता विकास योजना को वैधानिकता र अन्तिम प्रतिवेदन पेशः पालिका र प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र, प्रदेश नं. १ बाट प्राप्त सुझाव र मिति २०७९ जेष्ठ ३० गते नगरपालिकाका नव निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारीहरुबिच छलफल र पृष्ठपोषणका लागि सहजिकरण गरिएको कार्यशालाबाट प्राप्त सुझावहरुलाई समेत समावेश गरी यो अन्तिम प्रतिवेदन पेश गरिएको हो ।

परिच्छेद २: सिद्धिचरण नगरपालिकाको परिचय

पालिकाको वर्तमान क्षमता विश्लेषण र विकासका आवश्यकता पहिचान गरी क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्न वर्तमान अवस्थामा सिद्धिचरण नगरपालिकाको संक्षिप्त वस्तुस्थिति र वर्तमानको भौतिक स्रोत साधन र मानव संसाधनको संस्थागत संरचनाको बढि महत्व रहन्छ । तसर्थ यस परिच्छेदमा खास गरी पालिकाको पाश्चचित्र २०७५ मा आधारित भै संक्षिप्त परिचय प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.१ सिद्धिचरण नगरपालिकाको परिचय

ओखलढुङ्गा जिल्लामा प्रकृतिले सिँगारिएको सुन्दर नगरपालिका सिद्धिचरण नगरपालिका हो । २०७१/१/२५ मा नगरपालिका घोषणा हुदा वर्नालु, ओखलढुङ्गा, ज्यामिरे, सल्लेरी, अँधेरी नारायणस्थान, रुम्जाटार गरी बनेकोमा २०७३ को राज्य पुन संरचना समयमा तलुवा, ठूलाछाप, जन्तरखानी, विगुटार, वेतिनी समेत ५ गाविस र वारुणेश्वर गाविसको एक वडा समेत गरी यो नगरपालिका २०७३ मा थप विस्तार भएको छ । यसमा हाल १२ वडा छन् ।

पूर्वमा पर्ने १ नं वडा तलुवाको भू-क्षेत्र बाहिङ तोलाचा राईको थरबाट अपभ्रंश हुँदै तलुवा वनेको छ । क्षेत्री, वाहुन, नेवार, मगर, राई र दलितको जनसङ्ख्या भएको यो क्षेत्र सहिष्णु संस्कृति सभ्यता भएको उर्वर वेसी पर्ने हुनाले यो नगरपालिकाको गरिमा हो । यसै गरी यस नगरपालिकाको पूर्वमा पर्ने ठुलाछाप क्षेत्र पनि त्यतिकै महत्त्वको छ । यस क्षेत्रको सिरानमा ऐतिहासिक गढी (किल्ला) रहेको हुनाले ठुलाछाप नामाङ्कित हुन गएको यस क्षेत्रमा क्षेत्री, वाहुन, दलित, (वि.क., सार्की, दमाई) को उल्लेख्य वसोवास रहेको छ । उर्वर भूमि तथा श्रमजीवी मानिसहरुको वसोवास गर्ने यो स्थान मिश्रित जीवन पद्धतिका लागि प्रसिद्ध छ । पूर्वी क्षेत्रको अँधेरीनारायणस्थान वाहिङ राई भाषामा “खिम पापु” भनेर चिनिन्थ्यो । काजी भीमसेन थापाको समयमा स्थानीय व्यक्ति इन्द्र वीर गुरुङले चार नारायणको मन्दिर स्थापना गरे पछि यस ठाउँको नाम नारायणस्थान रहन गयो । राई, क्षेत्री र बाहुन, गुरुङ, भुजेल, गिरी, दलित (वि.क., सार्की, दमाई) वसोवास गर्ने यस क्षेत्रमा कृषि, वैदेशिक रोजगार, सरकारी सेवामा सक्रिय मानिसहरु रहेका छन् ।

यहाँको रुम्जाटार क्षेत्र ऐतिहासिक छ । सन्त ज्ञानदिलदास, मेलवा देवी जस्ता रूपान्तरणमा लाग्ने नामहरु गुरुङको उल्लेख्य उपस्थिति, ऐतिहासिक वहुल सांस्कृतिक सम्पदाहरु, लोकभाषा, लोक साहित्य तथा यहाँ उत्पादित राडीपाखी संसारभर प्रसिद्ध छ । रुम्जाटारको माथिल्लो क्षेत्र वर्नालु पनि महत्त्वपूर्ण मानिन्छ । वर्ने वाहिङ राईले शासन गरेको आधारमा नामाङ्कित भएको यस क्षेत्रमा राई शेर्पा, वाहुन गिरी, भुजेल, गुरुङ र विश्वकर्माको वसोवास रहेको छ ।

जन्तरखानी रमणीय पर्यटकीय गन्तव्य रहेको छ । यस क्षेत्रको माथिल्लो टाकुरामा जन्तर आकारका दुईवटा ठुला ढुङ्गा र त्यसको फेदमा तामाखानी पाइने भएकाले यस ठाउँको नाम जन्तरखानी रहन गएको भनाइ छ । मगर, शेर्पा र दलित जातिको उल्लेख्य वसोवास भएको यो क्षेत्रमा नगरभरिमा ओसिलो क्षेत्र मानिएको अत्यधिक तरकारी उत्पादन हुने विगुटार रहेको छ । विगु भुजेलले उक्त क्षेत्रमा विजय हासिल गरी आवादी गरिएको भनाइ पनि रहेको छ । वेतिनीका उर्वर फाँटहरु धमला मगर वस्तीको बाहुल्य मोलुङको सुसाइसँगै निरन्तर कृषि कर्ममा जुटिरहेको देखिन्छ । ज्यामिरे जातका फलफूलले भरिपूर्ण ज्यामिरे खड्का, वांनिया थरको ऐतिहासिक थलो, मोलुङको किनारबाट उभिएर क्षितिजको फेदमा फाँटिलो जमिनभरि नवीन परिकल्पनामा विकासका गतिविधिहरु सोचिरहन्छन् ।

ओखलढुङ्गा जिल्लाको एक मात्र नगरपालिका जसको नाम युगकवि सिद्धिचरण श्रेष्ठको सम्झना र सम्मानमा सिद्धिचरण नगरपालिका नामकरण गरिएको देखिन्छ । ओखलढुङ्गाको नामकरण सम्बन्धमा ओखल (धान कुट्ने साधन) र ढुङ्गा (कुटिने ठाउँ) को जोडबाट यो शब्द वनेको छ ।

नामाकरण सम्बन्धमा एउटा ऐतिहासिक तथ्यमा करिव ४०० वर्षअघि राजा नरसिंह मल्लका शासनकालमा काजी भीम मल्लले तिब्बतको धेरै भाग जिती किराँत प्रदेशमा चढाइ गर्ने क्रममा ओखलढुङ्गा सदरमुकाममा उनको फौजको बास पऱ्यो । बासमा खानेकुरोको हकमा धानमात्र पाइयो । धान कुट्ने साधन नपाई एउटा ठूलो ढुङ्गाको खोविल्टामा धान राखेर ढुङ्गाकै मुसलले कुटेर चामल बनाई उनीहरुले छाक टारेका थिए । यसैले त्यस दिनदेखि सो ठाउँको नाम ओखलढुंङ्गा रहन गयो भन्ने भनाइ छ । हाल ओखलरुपी ढुङ्गा रहेको ठाउँसँगै यहाँ जन्मिएका कवि सिद्धिचरण श्रेष्ठको प्रतिमा रहेको र सो स्थानलाई सार्वजनिक पार्कको रूपमा विकास गरिदै रहेको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति

सिद्धिचरण नगरपालिका २०.०६ देखि २७.३२ उत्तरी आक्षांश र ८६.१० देखि ८६.४० पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल १६७.८८ वर्ग कि.मी रहेको छ । यस नगरपालिकाको पूर्वमा चिसङखुगढी गा.पा, पश्चिममा मोलुङ गा.पा, उत्तरमा खिजीदेम्वा गा.पा र सोलुखुम्वु जिल्ला र दक्षिणमा मानेभञ्ज्याङ गा.पा रहेको छ । सदरमुकाममा रहेको सिद्धिचरण नगरपालिका १८४९ मिटरको उचाइमा अवस्थित छ । पूर्वपट्टि रहेको ठूलो नदी दूधकोशी र पश्चिम पट्टि रहेको मोलुङ्ग खोला दक्षिण वग्ने भएकोले त्यसको अधिकांश भूभाग दक्षिण फर्किएको छ ।

जिल्लाको माथिल्लो भागमा रहेको यस नगरपालिकामा भौगोलिक विविधताले गर्दा मौसम र यहाँको हावापानीमा पनि विविधता पाइन्छ । माथिल्लो भागमा रहेका ३ हजार मिटर माथिका डाँडाहरुमा पानी परेको अवस्थामा र हिउँद महिनामा प्राय जसो हिउँ पर्ने गरेको पाइन्छ । दूधकोशी नदीको किनारसम्म पूर्वपट्टि यस नगरपालिकाको सिमाना रहेकोले नदी छेउछाउ करिव ४-५ सय मिटरको उचाइमा रहेका भूभागमा गर्मी हावापानी पाइन्छ । पश्चिम पट्टि मोलुङ खोलाले यस नगरपालिकालाई उक्त गाउँसँग छुट्याई सिमाना कायम गरेको छ ।

तलदेखि माथिसम्मको विभिन्न भौगोलिक धरातलको कारणले नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र उष्ण, समशीतोष्ण र शीतोष्ण खालको हावापानी पाइन्छ । उष्ण हावापानी करिव ४ सय मिटरदेखि हजार मिटरसम्मको उचाइमा, समशितोष्ण २ हजार देखि ३ हजार मिटरसम्म र शितोष्ण ३ हजार मिटर देखि माथि पाइन्छ । रुम्जाटार र सो आसपासका क्षेत्र र कोशी नदीको छेउ लगायत तल्लो भेगमा तातो हावाको महसुस गर्न पाइन्छ भने अन्य स्थानमा समशीतोष्ण खालको हावापानी पाइन्छ जसले गर्दा यो नगरपालिका क्षेत्रमा धेरै गर्मी पनि नहुने धेरै जाडो पनि महसुस नहुने हुनाले वसोवास, हावापानीको दृष्टिकोणले सुरम्य मानिन्छ । यस नगरपालिकाको क्षेत्रमा वढी वर्षा १७० मि.लि र औसत वर्षा २९३०.४ मि.लि रहेको छ ।

भू-वनौटतर्फ अध्ययन गर्दा नगरपालिकामा नदी किनारका सम्म परेका केही खेतहरु पाइन्छन् भने विचको पहाडी खण्डमा गरा परेका खेतवारी र जङ्गलहरु यथेष्ट पाइन्छन् । माथिल्लो लेकाली क्षेत्रमा वनजङ्गल कम हुने र सानातिना देवदारका रुखहरु, धुपी, सल्ला तथा वुट्यानहरु पाइन्छन् ।

यहाँको अधिकांश जमिनको क्षेत्रफल भिरालोपना भएको हुनाले माटोको वनावटमा धेरै ठाउँमा समानान्तार पाइन्छ । उवर्रा माटोको क्षयीकरणले गर्दा यस नगरपालिकाको अधिकांश भागमा रातो माटो, वलौटे दोमोट र कालो र कमेरो माटो पाइन्छ । केही समथर भू-भाग जस्तै रुम्जाटार, विगुटार लगायत विभिन्न टारहरुमा उर्वरा

माटो भएकोले सो स्थानमा राम्रो कृषि उत्पादन हुन्छ । तल वेसी ठाउँहरुमा मलिलो, पाँगो तथा कालो माटो र ढुङ्ग्यान तथा पत्थरयुक्त माटो समेत पाइन्छ ।

यस नगरपालिकामा पाइने महत्त्वपूर्ण खनिज पदार्थहरु फलाम र तामा रहेका छन् जुन जन्तरखानीमा पाइन्छन् । यस नगरक्षेत्रको संरचना हेर्दा मुख्य गरी Metamorphic/Sedimemtary Rock वढी मात्रामा पाइन्छ । यस नगरको भौगोलिक संरचनालाई हेर्दा निम्न लिथोलोजिकल (Lithological) एकाइ पाइन्छ ।

जनसंख्या तथा घरपरिवार विवरण

वि.सं. २०६८ को जनगणना अनुसार यस नगरपालिकाको कुल जनसंख्या २८८४४ रहेको छ भने परिवार संख्या ६९९४ रहेको छ । यस नगरपालिकाको जनघनत्व १७१ जना प्रतिवर्ग कि.मि., औषत वृद्धिदर - ०.५७ रहेको छ भने परिवारको औसत आकार ४ जना रहेको छ । त्यस्तै यस नगरपालिकाको महिला पुरुष अनुपात हेर्ने हो भने प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या ८२.१४ रहेको छ ।

तालिका १ जनसंख्या तथा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	घर परिवार सङ्ख्या	पुरुष	महिला	जम्मा	क्षेत्रफल वर्ग कि.मि	जनघनत्व
१	४४७	८७०	११२६	१९९६	१७.४९	११४
२	७४३	१३८४	१६९६	३०८०	११.५३	२६७
३	६०७	१०५३	१३३७	२३९०	१३.१२	१८२
४	७५१	१२९१	१४९२	२७८३	९.२५	३०१
५	६९४	१२८३	१५६३	२८४६	२१.६५	१३१
६	३८८	७६५	१००८	१७७३	३३.५५	५३
७	५८३	११००	१२६५	२३६५	१९.१६	१८५
८	४१९	७२१	९४३	१६६४	९	८७
९	५४५	९१५	१२११	२१२६	१०.५५	२०२
१०	४५९	९३१	११७५	२१०६	१२.५४	१६८
११	८३७	१६८७	१६६६	३३५३	६.५	५१६
१२	५२१	१४३६	९२६	२३६२	३.५४	६६७
जम्मा	**६९९४**	**१३४३६**	**१५४०८**	**२८८४४**	**१६७.८८**	

स्रोतः पालिका पार्श्वचित्र २०७५

जातिगत विवरण

पालिकाकै पाश्वचित्र अनुसार यस नगरपालिकामा क्षेत्री, ब्राह्मण-पहाडी, मगर, थारु, नेवार, तामाङ, मुसलमान, कामी, राई, गुरुङ लगायत करिब ७२ जातजातिका मानिसहरु बसोबास गर्दछन् भने सबैभन्दा बढि १७.५६ प्रतिशत मानिसहरु क्षेत्री, १३.६७ प्रतिशत पहाडी ब्राह्मण, १२.९७ प्रतिशत मगर, ८.४४ नेवार, ५.०७ राई बसोबास गर्दछन् ।

भाषा तथा धर्मगत विवरण

यस नगरपालिकामा अधिकांश मानिसहरु नेपाली भाषाको प्रयोग गर्दछन् जन ६४.२९ प्रतिशत रहेको छ। त्यस्तै यहाँ मैथिली ०.८७, मगर ७.५२, थारु १.४९, शेर्पा १०.१७, राई १.९९, लगायत अन्य भोजपुरी, अवधी, बान्तवा, गुरुङ, उर्दू, लिम्बु, चाम्लिङ, हिन्दी, सन्थाल, दनुवार, उराव, सुनुवार, बग्ला, राजस्थानी, माझी, कुलुङ, धिमाल, याक्खा, साम्पाङ, भुजेल, बाहिङ, जेरो, खाश, डोटेली आदि विभिन्न ४५ भन्दा बढि भाषाहरुको प्रयोग गरिन्छ।

विकास र गरिबी

सिद्धिचरण नगरपालिकामा फुस तथा खरले छाएको घर ४७.८ प्रतिशत रहेको छ भने जस्ता तथा च्यादरले छाएको ३१.८, टायल तथा ढुंगाले छाएका १०.४, आर.सी.सी १.१, काठले छाएका ४.२ प्रतिशत घरहरु रहेका छन्। त्यस्तै यस नगरपालिकामा ८८.६५ प्रतिशत मानिसहरु आफ्नै निजी घरमा बसोबास गर्दछन् भने ८.९४ भाडामा, १.३० संस्थागत रुपमा बसोबास गर्दछन्।

शिक्षा सम्बन्धी विवरण

वि.सं. २०६८ को जनगणना अनुसार यस नगरपालिकाको कुल साक्षरता दर ६९.८ प्रतिशत रहेको छ जस मध्ये महिला ६०.७ प्रतिशत रहेको छ भने पुरुष ८०.४ प्रतिशत रहेको छ। यस नगरपालिकामा ३७ प्रा.वि., ६ नि.मा.वि, १९ मा.वि., ५ उ.मा.वि. र ३ वटा क्याम्पस रहेको छ भने २ वटा प्राविधिक शिक्षालय, र ७२ वटा सामुदायिक बालविकास केन्द्रहरु रहेका छन्।

स्वास्थ्य तथा पोषण

यस नगरपालिका भित्र १ वटा सरकारी अस्पताल, १० वटा स्वास्थ्य चौकी, १ वटा सामुदायिक अस्पताल, ७ फार्मेसी, ६७ क्लिनीक, ३३ खोप क्लिनिक, ३४ गाउँघर क्लिनिक, ९ बर्थिङ सेन्टर, १ पोली क्लिनिक, १२ टि.वि. उपचार केन्द्र रहेका छन्। त्यस्तै यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने ५५.२ प्रतिशत रहेको छ भने दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराउने ५४.७ प्रतिशत रहेको छ।

खानेपानी तथा सरसफाई

नगरपालिकाका कुल ६९९४ घरपरिवार मध्ये ८३.६४ प्रतिशत घरपरिवारले धारा तथा पाईप, ०.०७ ले हाते पाइप, ०.८९ व्यवस्थित इनार, ६.०५ अव्यवस्थित इनार, ५.६८ ले मुल धारा, २.०३ नदी तथा खोला को पानी खानेपानीको रुपमा प्रयोग गर्दछन्।

त्यस्तै यस नगरपालिकामा सार्वजानिक ढल सहित फ्लस भएको शौचालय २४.१ घरमा, साधारण शौचालय ५७.१ प्रतिशत रहेको छ भने अधिकांश घरहरुमा शौचालयहरु रहेको पाईन्छ। यस नगरपालिकामा सार्वजनिक शौचालय, २१ वटा (वडा सहित), पिउने पानी प्रशोधनशाला १ वटा, १ वटा ल्यान्डफिल्ड साइट (भाडामा), १ वटा सरसफाई व्यवस्थापन सवारी साधन रहेकोछ ।

यातायात पूर्वाधार

यस नगरपालिकाभित्र सबै वडाहरुमा सडकको कच्ची सडकको पहुँच पुगिसेको छ भने ग्राबेल तथा कालोपत्रे हुने र थप नयाँ ट्याक खोल्ने कार्य समेत भईरहेको पाईन्छ। यस नगरपालिकालाई घुर्मी - ओखलढुङ्गा, ओखलढुङ्गा - रुम्जाटार, ओखलढुङ्गा-रामपुर-प्राप्चा, ओखलढुङ्गा-सल्लेरी-वेतिनी, ओखलढुङ्गा-जन्तरढाप-सोलु,

रुम्जाटार-खानीभन्ज्याङ-सिलौरीघाट/कुइभीर, रबुवा-जन्तरखानी, ओखलढुङ्गा च्यानम फलाटे, ओखलढुङ्गा-निशंखे आदि जस्ता विभिन्न सडकखण्डले जोड्ने भएकोले सडकको राम्रो पहुँच रहेको पाईन्छ ।

इन्धन उपयोग विवरण(खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

सिद्धिचरण नगरपालिकामा खाना पकाउने इन्धनको प्रमुख स्रोतको रुपमा काठ तथा दाउरालाई प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ जुन ९१.७९ प्रतिशत हो भने मट्टितेल ०.६३, एल.पी.ग्याँस ५.८५, गोबर ग्याँस ०.१०, बायो ग्याँस ०.०९ र अन्य ०.१९ प्रतिशतको प्रयोग गरिन्छ ।

बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

नगरपालिका भित्रका कुल ६९९४ घर परिवार मध्ये यस नगरपालिकामा बत्ती बाल्ने इन्धनको रुपमा ५३.१० प्रतिशत घर परिवारले बिजुली, २९.७७ ले मट्टितेल, ०.४४ ले बायो ग्याँस, १०.७९ ले सोलार र ४.५६ प्रतिशतले अन्य स्रोतहरुको प्रयोग गर्दछन् ।

२.२ मानव संसाधनको अवस्था

नगरपालिका बाट प्राप्त जानकारी अनुसार यस नगरपालिका भित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत देखी सामान्य सफाई कर्मचारीसम्म गरी ६९ जना कर्मचारी संयन्त्र रहेको छ भने स्वास्थ्य चौकी र स्वास्थ्य केन्द्रमा ६९ र १२ वटा वडामा वडा सचिव देखी प्राविधिकसम्म गरेर १६ जना कार्यरत रहेका अवस्थामा छन् । नगरपालिकाको संगठन संरचना सर्भे नभएको हुदा संगठन चार्ट तयार नभएको अवस्था छ ।

२.३ संस्थाको चल अचल सम्पत्ति विवरणः

पालिकाबाटै प्राप्त जानकारी अनुसार संस्थागत क्षमताका हिसावले यो नगरपालिका साधन स्रोतले सम्पन्न रहेको अवस्था छ । नगरपालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार निमन प्रकारको अचल तथा चल सम्पत्ति रहेको अवस्था छ ।

जगगा जमिनः सबै १२ वटा वडा कार्यालय र नगरपालिकाको भवन भएका स्थानमा प्रयोग भएको ४१ रोपनी भन्दा जमिन र वडा कार्यालय तथा पालिका भवन रहेको अवस्था छ ।

सवारी साधनः यस नगरपालिकासँग हलुका सवारी साधन ४ वटा दमकल एक, हेभी साधन ४ मोटर साईकल तथा स्कूटर गरी २२ वटा रहेको अवस्था छ ।

परिच्छेद ३: क्षमता विकासको समग्र लेखाजोखा

क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ अनुसार स्थानीय सरकारको क्षमता विकासलाई संस्थागत र मानव संसाधन क्षमता विकास गरी दुई आयाममा विभाजन गरि सोहि अनुकुलका प्रकृयाबाट क्षमता योजना निर्माणलाई अगाडी बढाईएको छ ।

३.१ संस्थागत क्षमता विकास तीन आयाम

सामान्यतया क्षमता विकासलाई तीन आयाममा विश्लेषण गर्न सकिन्छ । सर्वप्रथम संस्थाको संरचनालाई दुरुस्त पार्नु पर्ने एउटा पाटो हो भने संरचनाको जिम्मेवारी अनुकुलन हुँने गरी आवश्यक संख्यामा मानव संसाधनको व्यवस्था र तिनिहरुको जिम्मेवारी अनुसारका कार्य गर्नसक्ने गरी ज्ञान, सीप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ । यसका अतिरिक्त पालिकाले जनसमक्ष घरघरै र निरन्तर पुऱ्याउँनु पर्ने सेवाहरु पनि हुन्छन् जस्तैः कृषि सेवा, पशु सेवा, खानेपानीहरुको मर्मत सेवा, बालि तथा पशु बिमा सेवा, पकेट क्षेत्र विकास सेवा, मानव स्वास्थ्य सेवा आदि । यी सबै प्रकारका सेवाहरु पालिका तथा वडामा रहेको सीमित जनशक्तिबाट मात्र संभव नहुँने हुदा अन्य सरोकारवालाहरु तथा बस्तिस्तरकै युवा युवतीको क्षमता विकास गरी सेवा बजारहरुको स्थापना गर्दा पालिकाबाट प्रवाह हुँने कतिपय सेवाहरु स्थानीय स्तरबाटै प्रवाह हुँनसक्ने बनाउनु पनि क्षमता विकासको परिधिभित्र पर्नजान्छ ।

क्षमता विकासका तीन आयामः

३.२ सिद्धिचरण नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास लेखाजोखा

क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ को अनुसूचि २, ३ र ५ अनुसार स्थानीय सरकार संस्थागत क्षमता (सञ्चालन व्यवस्थापन) लेखाजोखा, संस्थागत क्षमता (नेतृत्व तह) लेखाजोखा, आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा तथा ***समुदायका सेवा समुदायबाटै*** भन्ने मान्यतालाई पनि आत्मसात गरी आवस्यक सेवा बजारहरुको समेत लेखाजोखा गर्दा विकास व्यवस्थापन, संस्थागत संरचना तथा संगठन व्यवस्थापन, वित्तीय व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, सुशासन, समन्वय र सहकार्य, मानव संसाधन विकास,

संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह मापदण्ड निर्धारण, राजस्व परिचालन र वित्तिय अनुशासन जस्ता एकल साझा तथा संघीय कानूनबाट व्यवस्थित अधिकारहरुको प्रभावकारी उपयोगका लागि भौतिक स्रोत साधन व्यवस्था, नीति, योजना, ऐन/नियम/कार्यविधि तयारी, मानव संसाधन प्राप्ती र तालिम, गोष्ठी, अध्ययन, अनुसन्धान जस्ता हरेक क्षेत्रमा क्षमता विकासका लागि माग भएको छ ।

आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन र संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन अन्तर्गत,

१. **मागमा आधारित क्षमता लेखाजोखाः** दिग्दर्शनको अनुसूचि २ अन्तर्गतका क्षमता विकास क्षेत्र जस्तैः विकास व्यवस्थापन, संस्थागत संरचना तथा संगठन व्यवस्थापन, वित्तिय व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, सुशासन र समन्वय र सहकार्य जस्ता विषयहरुका अतिरिक्त मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह मापडण्ड निर्धारण जस्ता अतिरिक्त विषयहरु माथि शाखागत रुपमा छलफल हुदा अधिकाँस शाखाहरुबाट माथी भनिएका क्षमता विकास क्षत्रमा अभिमुखिकरण तथा तालिमहरुको अपेक्षा गरिएको छ भने दिग्दर्शनकै अनुसूचि ३ अन्तर्गत नेतृत्व तहको क्षमता लेखाजोखा हुदा पनि क्षमता विकासका हरेक क्षेत्रमा प्रशिक्षण, अनुशिक्षण, स्रोत साधनको व्यवस्थापन, थप कर्मचारी दरबन्दी जस्ता कुराहरु माग भएको अवस्था छ ।

२. **आपूर्तिमा आधारित क्षमता लेखाजोखाः** त्यसै गरी अनुसूचि ५ को आपूर्तिमा आधारित क्षमताको लेखाजोखा अन्तर्गत नगरपालिकाको अधिकारको उपयोगको अवस्था, ऐन, नियम, विधि र प्रणालीको स्थापनाको अवस्था, शाखा तथा ईकाईगत कर्मचारी तथा पूर्वाधार अवस्थार नयाँ अवधारणा, नीति तथा सूचना प्रविधिको उपयोगको विश्लेषण गर्दा केहि ऐन नियम तथा कार्यविधिहरु त्यार गर्न बाकी भएको अवस्था, कर्मचारी दरबन्दि थपको व्यवस्था र नया अवधारण अन्तर्गत केहि योजना, गुरुयोजना तयारी तथा अद्यावधिक गर्नु पर्नेजस्था विषयहरुको योजना बनाउनु पर्ने देखियो । ***(लेखाजोखाको विस्तृत विवरण अनुसूचि १ देखि ३ सम्म र क्षमता विकास योजनाको विवरण तल तालिका २ मा दिईएको छ)***

३.३ मानव संसाधनको क्षमता विकास लेखाजोखा

क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ को अनुसूचि ८, र ९ अनुसार स्थानीय सरकार विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा (शाखागत रूपमा) र स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा (विषयक्षेत्रगत रूपमा) क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा गर्दा आवश्यक ठानिएका ज्ञान, सीप र दक्षता वृद्धिका लागि सामान्यतया निम्न अनरसार अपेक्षा गरिएको अवस्था छ,

- दिग्दर्शनको अनुसूचि ८ अन्रगत सबै शाखाका कर्मचारीले स्वमूल्याँकन गरी आफ्नो तोकिएको जिम्मेवारी पुरा गर्न ज्ञान, सीप र क्षमता मध्यम रहेको जाहेर गरेका छन् र थप क्षमता विकासमा कुनै अपेक्षा नराखेको अवस्था छ ।
- त्यसैगरी दिग्दर्शनको अनुसूचि ९ अन्तर्गत विषयगत क्षेत्रका रुपमा स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा गर्दा विभिन्न नेतृत्व तह, वडासमिति तथा कर्मचारी र पालिकाका विभिन्न कर्मचारीलाई विभिन्न विषय खास गरी पालिका तथा वडाहरुको नेतृत्व तहलाई ७ प्रकारका तालिम तथा प्रशिक्षणहरुको माग भएको छ भने पालिकाका विभिन्न तहका कर्मचारीलाई १३ प्रकारको तालिम तथा प्रशिक्षणहरुको माग भएको अवस्था छ । ***(लेखाजोकाको विस्तृत विवरण अनुसूचि ४ र ५मा) र क्षमता विकास योजनाको विवरण तल तालिका ३ मा दिईएको छ)***

३.४ सेवा बजारहरुको क्षमता विकास लेखाजोखा

नगरपालिकाले जनसमक्ष घरघरै र निरन्तर पुऱ्याउँनु पर्ने सेवाहरु पनि हुन्छन् जस्तै कृषि सेवा, पशु सेवा, खानेपानीहरुको मर्मत सेवा, बालि तथा पशु बिमा सेवा, पकेट क्षेत्र विकास सेवा, मानव स्वास्थ्य सेवा आदि । यी सबै प्रकारका सेवाहरु नगरपालिका तथा वडामा रहेको सीमित जनशक्तिबाट मात्र संभव नहुँने हुदा बस्तिस्तरकै युवा युवतीको क्षमता विकास गरी सेवा बजारहरुको स्थापना गर्दा नगरपालिकाबाट प्रवाह हुँने कतिपय सेवाहरु स्थानीय स्तरबाटै प्रवाह हुँनसक्ने र स्थानीय सीपले स्थानीय रुपमै बजार पाउँने हुदा ***समुदायको सेवा समुदायबाटै*** बनाउनु पनि क्षमता विकासको परिधिभित्र पर्न जान्छ। यसैलाई ध्यानमा राखी नगरपालिकाका जिम्मेवार पदाधिकारीहरुको समन्वयमा विकास भैसकेको निम्न अनुसारको सेवा बजारको परिचालन योजना बनाईएको छ:

तालिका २ सेवा बजारको विवरण

सि.नं	विकास गरिने सेवा	आवश्यक संख्या	यसबाट पर्ने प्रभाव
१.	ग्रामिण कृषि प्राविधिक जनशक्ति तयारी	२४	कृषकले स्थानीय स्तरमै न्युनतम कृषि सेवा पाउने र २४ जना युवा स्थानीय स्तरमै रोजगार हुँने ।
२.	ग्रामिण पशु प्राविधिक जनशक्ति तयारी	२४	पशुपालक कृषकले स्थानीय स्तरमै न्युनतम पशुसेवा पाउने र २४ जना युवा स्थानीय स्तरमै रोजगार हुँने ।
३.	खानेपानीका लागि ग्रामिण मर्मत संभार कार्यकर्ता तयारी र परिचालन	२४	खानेपानी उपभोक्ताले स्थानीय स्तरमै न्युनतम प्लम्बिङ्ग सेवा पाउने र २४ जना युवा स्थानीयस्तरमै रोजगार हुँने ।
समग्रमा समुदायलाई आवश्यक सेवा प्रवाह चुस्त हुँने छ र बजार सेवाको विकास हुँने छ ।			

परिच्छेद ४: समग्र योजना खाका

४.१ स्थानीय सरकारको क्षमता विकास एक परिचय

माथि भनिएझै स्थानीय तहका क्षमता विकासका तीन आयाम १) संस्थागत संरचना र प्रणालीमा सुधार, २) मानव संसाधन व्यवस्थापन र विकास तथा ३) सेवा बजारहरुको विकासलाई लिईन्छ । स्थानीय विकासमा यी तीनै आयमाको अन्तर सम्बन्ध रहन्छ । संस्थागत प्रणाली राम्रो र साधन स्रोत सम्पन्न भए पनि यदि उचित प्रणालीमा क्षमतावान मानव संसाधनको व्यवस्थापन भएन भने प्रणाली एक्लैले केहि गर्न सक्दैन । यदि आवश्यक सीप र दक्षता सहितको माव संसाधान प्रचूर मात्रामा छ तर प्रणालीमा अभाव छ भने पनि मानव संसाधनले गति लिन सक्दैन । त्यसैगरी यी दुवै चुस्त भएतापनि यदि सेवा बजारको विकास गरी सहकार्य वृद्धि भएन भने पनि विकासले गति लिन संभव छैन ।

४.१.२ संस्थागत क्षमता विकास एक परिचय

स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकास भित्र उसको भूमिका तथा जिम्मेवारी पूरा गर्नका लागि तथा उसको प्रत्यक्ष पहुँचभित्र रहेको दक्षता, सीप, बुझाइ, धारणा, मूल्य, सम्बन्ध, व्यवहार, स्रोत र साधनको समग्र अवस्था हो । क्षमता विकासले भूमिका तथा जिम्मेवारी पूरा गर्नका लागि व्यक्ति, संगठन तथा समाजमा रहेको त्यस्तो ज्ञान, सीप र धारणा सीप, क्षमता तथा स्रोतको उपयोगितामा वृद्धि गर्ने, बुझाइ तथा सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउने र दिगोपनाका लागि मूल्य, धारणा र उत्प्रेरणाका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने हुदा यसलाई व्यक्तिको ज्ञान, सिप र धारणामा सकारात्मक प्रभाव ल्याउनुका साथै समग्र संस्था र प्रणालीको कार्य दक्षता र प्रभावकारिता वृद्धि गर्ने उपायको रुपमा उपयोग गर्नु पर्ने हुन्छ ।

त्यसैले संस्थागत क्षमता विकासले संगठनको उद्देश्य हासिल गर्नका लागि संगठन संरचना, नीति तथा कार्य प्रक्रिया, स्रोत तथा व्यवस्थापनका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्दछ गर्नु पर्ने हुदा सो को विश्लेषणलाई बढि ध्यान दिइएको थियो जसको माध्यमले व्यक्ति, संगठन र समाजमा आइपर्ने समस्याहरु समाधान गर्न, सम्भावनाहरुको उपयोग गर्न तथा समय सापेक्ष विकासका निर्धारित उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न आवश्यक ज्ञान, सीप र धारणा प्राप्त गर्न मद्दत मिल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

तसर्थ पुराना तथा अनुपयुक्त क्षमताहरूलाई हटाउने वा रूपान्तरण गर्न विद्यमान क्षमतालाई अधिकतम प्रयोग गर्न, विद्यमान क्षमताको विकास तथा सुदृढीकरण गर्न र नयाँ क्षमता स्थापना गर्ने विषयमा विश्लेषण र योजना तयारीलाई भौतिक स्रोत साधन, ऐन, नियम, विधि र प्रणाली, मानव संसाधन व्यवस्था गरी चार भागमा छुट्याएर विश्लेषण गरिएको छ ।

४.१.२ मानव संसाधन विकास एक परिचय

भनिन्छ, **"Any value add to an employee is value added to organization"** तसर्थ मानव संसाधनको क्षमता विकास भनेको नगरपालिकाको खर्च नभई लगानी र कार्य क्षमता वृद्धि दुवै हो । त्यसैले भनिन्छ ज्ञान र सीपले संस्थालाई चलायमान बनाउँदछ । सामान्यतया मानव संसाधन विकास भनेको संस्थामा कार्यरत कर्मचारी, प्रतिनिधि तथा विविध कार्यमा सहयोग गर्ने सेवा बजारको व्यक्तिगत र संस्थागत सीप, ज्ञान र क्षमता किासको संरचना हो ।

यसले मानव संसाधन विकास केवल तालिम अध्ययन अवलोकन गोष्ठी, अन्तरक्रिया आदि मात्र नभै यो संगठनमा आवद्ध मानिस, संस्थाको आन्तरिक तथा बाह्य व्यवस्थापन, संरचना, विधि, प्रस्तुति समेत भएको हुदा यो क्षमता विकास योजना बनाउँदा वर्तमानमा भएको जनशक्तिको विद्यमान क्षमताको मूल्यांकन तथा

विश्लेषण गरी त्यस अनुरूप क्षमता विकास रणनीति तथा योजनाको तर्जुमा गरिएको छ । अध्ययन क्रममा पालिकका कर्मचारीसँग दुवै व्यक्तिगत र समूहगत रुपमा कर्मचारीको कार्यविवरण अनुसार गर्नुपर्ने कार्यका लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप र धारणा तथा उनिहरुमा रहेको विद्यमान ज्ञान, सीप र धारणाबीचको अन्तर पहिचान गरी यसरी प्राप्त भएका सूचनाहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी मानव संसाधन विकासका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरूको पहिचान गरी योजना बनाईएको हो ।

४.२ वर्तमान अवस्थाः

नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे नभएको अवस्था छ । नगरपालिकाको बर्तमान संगठन संरचना अनुसार नगरसभा, नगर प्रमुख, नगर उप-प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र न्यायिक समिति लगायत अध्यक्ष र उपाध्यक्षको निजि सचिवालयको व्यवस्था संस्थागत संरचनामा उल्लेख छ र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको प्रत्यक्ष मातहतमा रहने गरी प्रशासना, आर्थिक प्रशासन, योजना तथा कार्यक्रम, सामजिक तथा आर्थिक विकास, भौतिक पूर्वाधार र कानून महाशाखाहरुको व्यवस्था गरेको अवस्था छ । विभिन्न ओहोदामा रहेका कतिपय कर्मचारीहरु र विभिन्न तहका अधिकांश जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरुले पदिय जिम्मेवारी पुरा गर्न आवश्यक क्षमता विकासका लागि न्युनतम तालिम पनि नपाएको अवस्था रहेको छ ।

४.३ संभावना र अवसर

यो नगरपालिका यातायातबाट जोडिएको, प्रशस्त मात्रामा आन्तरिक आय वृद्धि गर्न सक्ने अवस्थामा रहेको र आफ्नै भवनको सुविधा भएको हुदा संस्थागत संरचनामा भएका शाखाहरुलाई भौति स्रोत साधन, आवश्यक संख्यामा मानव संसाधन व्यवस्थापन र सेवा बजारहरुको विकास गर्न सकिने संभावना प्रचूर मात्रामा रहेको अवस्था छ। त्यसैगरी पालिकाको आन्तरिक आय र संभावित सहयोगको दायराका आधारमा पनि मानव संसाधन विकासमा लगानी गर्न सकिने संभावना रामै छ ।

४.४ समस्या तथा चुनौती

नगरपालिका भित्र समायोजन भई आएका, संघीय लोकसेवा आयोग उत्तिर्ण गरी आएका, प्रदेश लोकसेवा आयोग, साविकका स्थानीय तहहरुबाट र ज्यालादारी तथा करार गरी विभिन्न स्रोतबाट उपलब्ध जनशक्ति छ । संघबाट आएको जनशक्ति छिटछिटो सरुवा भै जाने आउँने क्रमले गर्दा पालिकाले आफ्नो स्रोतबाट क्षमता विकासमा लगानी गर्न त्यति उत्साह नदेखाउँने अवस्था रहेको छ। त्यसैगरी ज्यालादारी तथा करारका कर्मचारी नितान्त अस्थायी प्रकृतिका भएका हुदा त्यसमा लगानी गर्नपनि पालिकालाई उत्साह नहुँने अवस्था छ। नीतिगत तहमा बस्नेलाई मानव संसाधन विकासमा खर्च गर्दा आर्थिक बोझका रुपमा हेर्न खोजिए जस्तो पनि देखिन्छ ।

४.५ सोचः

"झन्झट रहित, छिटो र पारदर्शिता सहित सेवा प्रवाह"

४.६ क्षमता विकासको लक्ष्य

संस्थागत रुपमा सवल, पूर्ण प्रजातान्त्रिक, कुशल नेतृत्वका र पूर्ण जिम्मेवारीका साथ प्रभावकारी ढंगले सेवा प्रवाह गर्न सक्षम नगरपालिकाको रुपमा सिद्धिचरण नगरपालिकाको विकास गर्नु हो ।

४.७ क्षमता विकासको उद्देश्य

- सिद्धिचरण नगरपालिकाको संस्थागत प्रणालीमा भौतिक स्रोत साधन तथा प्रविधिको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।
- कार्य जिम्मेवारीका आधारमा मानव संसाधनको व्यवस्थापन गर्ने ।

- कार्य जिम्मेवारी राम्रो सँग निर्वाह गर्न सक्ने गरी उपलब्ध मानव संसाधनको क्षमता विकास गर्ने ।
- निर्वाचित प्रतिनिधीहरुलाई पदीय जिम्मेवारी अनुरुपको कार्य गर्न सक्ने गरी जिम्मेवारी र काम तथा कर्तव्यबारे क्षमता विकास गर्ने ।
- सेवा बजार जस्तै टोल विकास समितिको क्षमता विकास गर्ने तथा कृषि, पशु तथा खानेपानी मर्मत कार्यकर्ताको व्यवथापन, क्षमता विकास र परिचालन गर्ने ।

४.८.संस्थागत क्षमता विकासको रणनीति तथा कार्यनीति

क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ अनुसार नगरपालिकाका कर्मचारी तथा प्रतिनिधि तथा वडा सचिव तथा कर्मचारी लगायत र सरोकारवालाहरुलाई एक दिने अनुशिक्षण पश्चात दिग्दर्शनको अनुसूचि २ देखी ५ सम्मका फारामहरु प्रयोग गरी लेखाजोखा गरी अनुसूची ७ अनुसारको योजना तयार गरिएको छ भने सोहि दिग्दर्शन अनुसार नगरपालिकाका कर्मचारी तथा प्रतिनिधि तथा वडा सचिवहरु/कर्मचारी लगायत र सरोकारवालाहरुलाई एकदिने अनुशिक्षण पश्चात दिग्दर्शनको अनुसूचि ८ र ९ का फारामहरु प्रयोग गरी लेखाजोखा तथा छलफलका आधारमा अनुसूची १० अनुसारको योजना तयार गरिएको छ । विस्तृत रणनीति, योजना कार्यान्वयनका सिद्धान्त र पहिलो वर्षको कार्ययोजना अनुसूची ५ मा दिईएको छ ।

४.९ संस्थागत क्षमता विकासका प्रमुख योजनाहरु

तालिका ३ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता विकास योजनाको ढाँचा (अनुसूचि ७ मा आधारित)

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू	एकाई	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी	समयावधि			जम्मा	बजेट				लागत व्यहोर्ने स्रोत	
				२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	जम्मा	आन्तरिक	बाह्य
१. भौतिक स्रोत साधन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धीत													
पूर्वाधार विकास, कृषि र स्वास्थ्य शाखालाई बाईक	संख्या	८	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	२	२	४	८	४५००००	४५००००	९०००००	१८०००००	१८०००००	०
पूर्वाधार विकास शाखालाई लेभल मेशिन	सेट संख्या	३	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	१	०	०	१	१५००००	०	०	१५००००	१५००००	०
पूर्वाधार विकास शाखालाई टोटल स्टेशन	थान	१	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	०	१	०	१	०	५०००००	०	५०००००	५०००००	०
पूर्वाधार विकास शाखालाई विभिन्न डिजाइन सफ्वेर	संख्या	१	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	०	०	१	१	०	०	३०००००	३०००००	३०००००	०
शिक्षा शाखालाई कम्प्युटर	संख्या	२	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	०	०	१	१	०	६००००	०	६००००	६००००	०
शिक्षा शाखालाई प्रिन्टर	सेट	१	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	१	०	०	१	३५०००	०	०	३५०००	३५०००	०
उद्यम विकास शाखालाई स्कुटर	संख्या	१	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	०	०	१	१	०	०	१२००००	१२००००	१२००००	०
उद्यम विकास शाखालाई ल्याप्टप	संख्या	१	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	१	०	०	१	९००००	०	०	९००००	९००००	०
पंजिकरण शाखा र १२ वडामा कलर प्रिन्टर	संख्या	१२	प्र प्र.अ, खरिद शाखा	३	५	५	१३	९००००	१५००००	१५००००	३९००००	३९००००	०
भौतिक स्रोत साधन सँग सम्बन्धीत जम्मा बजेट रु								**८१५०००**	**११६००००**	**१४७००००**	**३४४५०००**	**३४४५०००**	**०**
२. नीति, योजना, ऐन/नियम/कार्यविधि प्रक्रियासँग सम्बन्धीत													
नगरपालिकाको गुरुयोजना तयार गर्ने	संख्या	१	योजना शाखा	०	०	१	१	०	०	१५०००००	१५०००००	२०००००	१३०००००
मध्यकालिन खर्च संरचना तयारी	संख्या	१	योजना र लेखा	१	०	०	१	१५०००	०	०	१५००००	१५००००	०
नतिजामुखी अनुगमन प्रणालीको स्थापना	संख्या	१	योजना शाखा	०	०	१	१	०	०	५०००००	५०००००	१०००००	४०००००

लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तयारी	संख्या	१	सा.वि.सा. र म.तथा बालबालिका शाखा	०	१	०	१	०	१५००००	०	१५००००	१५००००	०
उत्थानशीलता, आर्थिक, विपद्, निर्माण, सामाजिक आदिका निर्देशका तयारी	संख्या	१	सा.वि.सा. र म.तथा बालबालिका शाखा	०	०	१	१	०	०	२५००००	२५००००	२५००००	०
निर्माण मापदण्ड तथा भवन संहिता तयारी	संख्या	१	पुर्वाधार विकास शाखा	०	१	०	१	०	२५००००	०	२५००००	२५००००	०
वातावरण, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनका लागि नीति तथा दिग्दर्शन तयारी	संख्या	१	पुर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखा	०	०	१	१	०	०	२५००००	२५००००	२५००००	०
नीति, योजना, ऐन/नियम/कार्यविधि प्रक्रियासँग सम्बन्धीत जम्मा बजेट रु								**१५०००**	**४००००० ०**	**२५००००० ०**	**३०५०००० ०**	**१३५०००० ०**	**१७००००० ०**
३. मानव संसाधन प्राप्तिसँग सम्बन्धीत													
ग्रामिण कृषि प्रविधि परिचालन	संख्या	२२	१२ वटा वडा	२४	०	०	२४	६०००००	०	०	६०००००	६०००००	०
ग्रामिण पशु प्रविधि परिचालन	संख्या	२४	१२ वटा वडा	०	२४	०	२४	०	६०००००	०	६०००००	६०००००	०
खानेपानीका लागि ग्रामिण मर्मत संभार कार्यकर्ताका परिचालन	संख्या	२४	१२ वटा वडा	०	०	२४	२४	०	०	७२००००	७२००००	७२००००	०
पूर्वाधार विकास, शिक्षा, कृषि शाखा र वडा हरुमा विभिन्न पदका कर्मचारी थप	संख्या	२६	क.प्र									चालु खर्च	चालु खर्च
मानव संसाधन प्राप्तिसँग सम्बन्धीत जम्मा बजेट रु								**६००००० ०**	**६००००० ०**	**७२०००० ०**	**१९२०००० ०**	**१९२०००० ०**	**० ०**
जम्मा संस्थागत क्षमता विकास बजेट रु								**१४३०००० ०**	**२१६०००० ०**	**४६९०००० ०**	**८४१५००० ०**	**६७१५००० ०**	**१७००००० ०**

४.१० मानव संसाधन विकासका प्रमुख योजनाहरु

तालिका ४ स्थानीय सरकारको मानव संसाधन विकास योजनाको ढाँचा (अनुसूचि १० मा आधारित)

मानव संसाधन विकास क्रियाकलापहरू	प्राप्त हुने सिकाइ	सेवा प्रवाहमा आउने प्रभावकारिता	मुख्य जिम्मेवारी	इकाई	परिमाण	समयावधि				बजेट			
						२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	जम्मा	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	जम्मा
१. निर्वाचित पदाधिकारीहरूका लागि													
१.१.स्थानीय शासन सम्वन्धी नीति, कानून र सार्वजनिक प्रशासन र सुशासन बारे सबै निर्वाचित प्रतिनिधिहरुलाई प्रशिक्षण	सुशासन सहितको सेवा प्रवाहको ज्ञान	स्थानीय शासन सञ्चालनमा सहजता	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	सहभागी संख्या	६५	६५	०	०	६५	३२५०००	०	०	३२५०००
१.२ न्याय सम्पादन तथा मध्यस्थताबारे न्यायिक समितिका पदाधिकारी र मेलमिलाप कर्तालाई प्रशिक्षण	न्याय सम्पादन मा सहजता र मेलमिलापमा वृद्धि	स्थानीय झै झगडा मिलाउन सक्षम हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	सहभागी संख्या	३९	१५	१०	१४	३९	७५०००	५००००	८००००	२०५०००
१.३ नतिजामा आधारित योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीबारे कार्यपालिका सदस्यहरु, वडाका सबै प्रतिनिधीहरुलाई तालिम	ग्रामिण योजना तर्जुमा, कार्यन्वयन र अनुगमन तथा मूल्याँकनबारे ज्ञान प्राप्त हुँने	योजना चक्र व्यवस्थापन तथा मुल्याङन प्रणालीमा सहजता आउँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स. को सहयोगमा	सहभागी संख्या	३०	०	३०	०	३०	०	१५५०००	०	१५५०००

१.४ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण बारे कार्यपालिका र वडा समितिका पदाधिकारीलाई प्रशिक्षण	GESI बारे संवेदनशिलता आउँने	समावेसी विकास हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	६५	२०	२०	२५		६५	१०००००	१०५०००	१२५०००	३३००००
१.५ सार्वजनिक समारोह व्यवस्थापन: अतिथी व्यवस्थापन, उद्घोषणबारे कार्यपालिका पदाधिकारीलाई प्रशिक्षण	एकिकृत ज्ञान प्रापत हुँने	विषय वस्तुमा सुधार	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	३०	०	०	३०		३०	०	०	१५००००	१५००००
१.६ नियमित अनुगमन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन तयारी बारे कार्यपालिका पदाधिकारीलाई प्रशिक्षण	अनुगमन तथा मूल्याँकनको ज्ञान प्राप्त	योनहरुको अनुगमन भै चुस्त प्रतिवेदनहरु लेखिने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	३०	०	३०	०		३०	०	१५००००	०	१५००००
१.७ ार्यपालिका सदश्य तथा वडा समितिहरुलाई नेतृत्व सीप र Team Building, द्वन्द व्यवस्थापन जस्ता एकिकृत तालिम तथा छलफल	एकिकृत ज्ञान प्रापत हुँने	एकता कायम हुँने र नेतृत्व शैलीमा सुधार हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	६५	३०	३०	३४		९४	१५००००	१५५०००	१८००००	४८५०००
१.८ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकुल बारे कार्यपालिका र वडा समितिका		वातावरण संरक्षण हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	३०	१५	१५	०		३०	७५०००	८००००	०	१५५०००

पदाधिकारीलाई प्रशिक्षण														
१.९ जनसम्पर्क तथा संवाद शैली (Community Relations & Negotiation Skills बारे कार्यपालिका सदश्य तथा वडा समितिहरुलाई तालिम दिने	संवादको ज्ञान प्राप्ती	जनप्रतिनिधिहरु र जनताबिच शौहार्द्र वातावरणमा संवाद हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	६५	०	३०	३५		६५	०	१५००००	१८००००	३३००००
निर्वाचित पदाधिकारीहरूका लागि रु.											**८०००००	**८४५०००	**७९५०००	**२४४००००**
२. समिति, उपसमितिहरूका लागि														
२.१ विकासमा सहभगिता र सूचनाको हक बारे टोल विकास समितिहरुलाई बस्तिस्तरको तालिम	जनसहभागिताको ज्ञान	जनसहभागिता जुट्ने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	कार्यक्रम संख्या	६०	२०	२०	२०		६०	१०००००	१०००००	१२००००	३२००००
२.२ पूर्ण खोप, सरसफाई, साक्षर, बालविवाह, घटना दर्ता तथा छुवाछुत, भेदभाव, दाइजो, बोक्सी, जस्ता विकृति बारे टोल विकास समितिहरुलाई बस्तिरस्तरको तालिम	स्थानीय परिवेसमा सुधारको ज्ञान प्रप्त हुँने	स्थानीय परिवेशमा सुधार हुँने र विकृति नियन्त्रण हुँने ।	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	६०	२०	२०	२०		६०	१०००००	१०००००	१२००००	३२००००

२.३ पालिका भित्रका विभिन्न विषयगत समितिका पदाधिकारीहरुलाई उनिहरुको औचित्य र जिम्मेवारी बारे प्रशिक्षण	जिम्मेवारी प्रष्ट हुँने	जिम्मेवारी निर्वाह हुँने ।	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	सहभागि संख्या	६०	२०	२०	२०	६०	१०००००	१०००००	१२००००	३२००००
जम्मा समिति, उपसमितिहरूका लागि रु										**३०००००	३०००००	३६००००	९६००००
३. कर्मचारीहरूका लागि													
३.१ स्थानीय शासनसम्बन्धी नीति, कानून र सार्वजनिक प्रशासनबारे पालिकाका अधिकृत र वडा कर्मचरीहरुलाई प्रशिक्षण	सुशासन सहितको सेवा प्रवाहको ज्ञान	स्थानीय शासन सञ्चालनमा सहजता	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	२५	०	२५	०	२५	०	२०००००	०	२०००००
३.२ न्याय सम्पादन तथा मध्यस्थता बारे न्यायिक समिति हेर्ने कर्मचारीलाई पुनर्ताजकी प्रशिक्षण	न्याय सम्पादन मा सहजता र मेलमिलापमा वृद्धि	स्थानीय झैझगडा मिलाउन सक्षम हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	२	२	०	०	२	२००००	०	०	२००००
३.३ नतिजामा आधारित योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली बारे नगर्रपालिकाको योजना शाखा र प्राविधिक शाखाका कर्मचारी तथा वडा सचिवहरुलाई तालिम	ग्रामिण योजना तर्जुमा, कार्यन्वयन र अनुगमन तथा मूल्याँकन बारे ज्ञान प्राप्त हुँने	योजना चक्र व्यवस्थापन तथा मुल्याङन प्रणालीमा सहजता आउँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	१५	१५	०	०	१५	०	०	१६००००	१६००००

३.३ शहरी भू–उपयोग योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन बारे योजना र प्राविधिक शाखाका कर्मचारी तालिम			प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	१५	१५	०	०	१५	१५००००	०	०	१५००००
३.४ शहरी भवन संहिता बारे योजना र प्राविधिक शाखाका कर्मचारी तालिम			प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	१५	०	०	१५	१५	०	०	१६००००	१६००००
३.५ कार्यालय व्यवस्थापन तथा अभिलेख प्रणाली बारे वडा सचिवहरु र प्रशासन र सूचना प्रविधि शाखाका कर्मचारीलाई प्रशिक्षण	सेवा प्रवाह सहज	जनता सेवामा चुस्तता महशुस गर्ने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	२६	०	१६	१०	२६	८००००	५५०००	०	१३५०००
३.६ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण बारे सा.बि.अ. तथा म.बा.अ.र अन्य कर्मचारी र वडा सचिवहरु लाई प्रशिक्षण	GESI बारे संवेदनशिलता आउँने	समावेसी विकास हुँने ।	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	२६	१०	१०	६	२६	५००००	५५०००	३५०००	१४००००
३.७ सूचना तथा ज्ञान व्यवस्थापनबारे सूचना तथा प्रविधि अधिकृत लाई तालिम			प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	१	१	०	०	१	२००००	०	०	२००००

३.८ नेतृत्व सीप, Team Building, र द्वन्द व्यवस्थापन पालिकाका सबै कर्मचारीलाई तालिम			प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	५०	१५	१५	२०	५०	७५०००	७५०००	११००००	२६००००
३.९ सकारात्मक सोच बारे पालिकाका सबै कर्मचारी लाइ तालिम			प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	५०	१५	१५	२०	५०	७५०००	७५०००	११००००	२६००००
३.१० लेखा व्यवस्थापन, आन्तरिक लेखापरीक्षण, बेरूजु फछ्र्यौट बारे लेखा शाखाका कर्मचारी र प्र.प्र.अ.लाई प्रशिक्षर्ण	लेखा सम्बन्धी दैनिक कार्यसञ्चालन तथा लेखापरीक्षण ज्ञान	लेखा व्यवस्थापनमा कुसलता र बेरुजु रकम घटाउने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	५	५	०	०	५	५००००	०	०	५००००
३.११ सार्वजनिक खरीद व्यवस्थापन बारे खरिद ईकाइ , जिन्सी हेर्ने, लेखा हेर्ने कर्मचारी र प्र.प्र.अ.लाई अभिमुखिकरण	खरिदलाई व्यवस्थीत गन	सरकारी सम्पत्तीको व्यवस्थापन र आर्थिक पारदर्शिता	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	५	०	०	५	५	०	०	५००००	५००००
३.१२ सार्वजनिक समारोह व्यवस्थापन: अतिथी व्यवस्थापन, उद्घोषण बारे सा.बि.अ. र वडा कर्मचारीलाई प्रशिक्षण	सार्वजनिक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि	अतिथी सत्कार तथा उद्घोषण गर्न सक्षम	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	३०	०	१५	१५	३०	०	७५०००	८००००	१५५०००

३.१३ अनुगमन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन बारे पालिका स्तरीय अनुगमन समिति र वडा स्तरीय अनुगमन समितिका कर्मचारीलाई प्रशिक्षण	योजना लगायत विभिन्न क्षेत्र जस्तै वजार, खानी अनुगमन मुल्याङकन बारे जान्न	अनुगमनका चरणहरु, मुल्याङकनका विधिहरु र प्रतिवेदनका बुदाहरुका बारेमा जानकार हुने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	१५	७	०	८	१५		७००००	०	८००००	१५००००
३.१४ जनसम्पर्क तथा संवाद शैली र सूचना प्रविधि बारे सा.वि.अ, सूचना प्रविधि शाखाका कर्मचारी र वडाका कर्मचारीलाई प्रशिक्षण	समन्वय तथा सहकार्यका लागि, सुचना प्रविधि तथा इमेल, इन्टरनेट बारे जान्ने	आपसी समझदारी तथा समन्वय र पारस्पारिक सहअस्तीत्व, सुचना प्रविधिबारे ज्ञान हासिल	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	३०	०	१३	१७	३०		०	६५०००	८५०००	१५००००
३.१५ सबै तहका नयाँ कर्मचरी र वडाका कर्मचारीलाई सेवा प्रवेश तालिम	आफ्नो जिम्मेवारी बोध हुँने	जिम्मेवारी पुरा हुँने	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा		नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	७५०००	५००००	२५०००	१५००००
३.१६ कृत्रिम गर्भाधान बारे पशु सेवा प्रविधिकहरुलाई तालिम	विषय वस्तुमा दक्षता	कृत्रिम गर्भाधानको सुरुवात हुँने ।	प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	५	५	०	०		५	१०००००	०	०	१०००००
३.१७ प्रयोगशाला विस्तार तालिम ((पशुसेवा प्रमुखलाई)			प्र.प्र.अ., प्रशासन प्रमुख र स.स.को सहयोगमा	संख्या	५	०	०	५		५	०	०	५००००	५००००
जम्मा कर्मचारीहरूका लागि रु											**७६५०००**	**६५००००**	**९४५०००**	**२३६००००**
४. सेवाग्राही लक्षित क्षमता विकास														

४.१ महिला स्वयंसेविकाहरु लाई पोषण सुधार बारे थप प्रशिक्षण	पोषण सुधारका विविध उपायहरुको जानकारी हुँने	पोषण सुधारका उपायहरु अवलम्बन हुँने	१२ वटा वडा कार्यालय	संख्या	११७	३०	४०	४७	११७	१२००००	१८००००	२३५०००	५३५०००
४.३ कृषि, पशु सेवा र खानेपानी मर्मत कार्यकर्ता तयारीका लागि CTEVT को पाठ्यक्रम अनुसारको तालिम	सेवा विस्तार हुँने	वडाहरुलाई सेवा प्रवाहमा सहजता	सबै १२ वडामा	संख्या	७२	२४	२४	२४	७२	९६०००	१०८०००	१२००००	३२४०००
जम्मा सेवाग्राही लक्षित क्षमता विकास रु										**२१६०००**	**२८८०००**	**३५५०००**	**८५९०००**
५. साझेदारहरुको क्षमता विकास													
५.१ विद्यालयका शिक्षकहरुलाई वाल उद्यान स्थापना र वालमैत्री पूर्वाधारको आवश्यकता र उपयोगिता बारे अनुशिक्षण	वाल उद्यान र वालमैत्री पूर्वाधारको ज्ञान	उद्यान स्थापना र वालमैत्री पूर्वाधार निर्माण हुँने	१२ वटा वडा कार्यालय	संख्या	५२	१०	२०	२०	५०	५००००	११००००	११००००	२७००००
५.२ स्थानीय स्वास्थ चौकिका कर्मचारीलाई स्वास्थ्य सेवाको डिजिटल विधिवाट एकिकृत अभिलेख सम्बन्धी तालिम	स्वास्थ्य सेवा बारे ज्ञान बढ्ने	स्थानीय स्वास्थ्य सेवामा सुधार हुँने	पालिका	संख्या	२०	१०	१०	०	२०	५००००	५००००	०	१०००००
५.३ स्थानीय सहकारीहरुलाई कृषि उद्यम बारे प्रशिक्षण	कृषिलाई उद्यमको रुपमा बुझाई हुँने	कृषिमा व्यवसायिकरण हुँने ।	७ वटा वडा कार्यालय	संख्या	४५	०	२०	२५	४५	०	१०००००	१५००००	२५००००
जम्मा साझेदारहरुको क्षमता विकास रु										**१००००० **	**२६०००० **	**२६०००० **	**६२०००० **
जम्मा मानव संसाधन विकास रु										**२१८१०००**	**२३४३०००**	**२७१५०००**	**७२३९०००**

स्थनीय सरकारको मानव संसाधन विकासको लागि अनुमान गरिको कुल बजेट रु ७२,३९,००० मध्ये रु. १८,०९,७५० अर्थात २५ प्रतिशत आन्तरिक तथा रु ५४,२९,२५० अर्थात ७५ प्रतिशत बाह्य स्रोतको आँकलन गरिएको छ ।

४.११ प्रमुख उपलब्धिहरु

यो क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन भएपछि नगरपालिका र यसको सेवा प्रवाह क्षमतामा निम्न अनुसारको परिवर्तन भएको हुँनेछ ।

१. पालिकाका सबै शाखाहरु भौतिक स्रोत साधन र उपकरणबाट सुसज्जित भएका हुँनेछन् ।
२. पालिका थप ७ वटा नीति नियम तथा विधि र निर्देशिकाबाट सुसज्जित हुँनेछ ।
३. सबै शाखाहरुमा रिक्त दरबन्दि परिपूर्ति भएको हुँनेछ ।
४. ६५ जना जनप्रतिनिधि, ५० जना सम्म कर्मचारी र ५२ जनासम्म साझेदाहरुको क्षमता विकास भएको हुँनेछ ।
५. सबै १२ वटा वडामा गरी २४ जना कृषि सेवा कार्यकर्ता, २४ जना पशुसेवा कार्यकर्ता र २४ जना खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ता छनौट भै तालिम पाएर वडाहरको समन्वयमा समुदायमा सेवा प्रवाह गरी स्वरोजगार समेत भएका हुँनेछन् ।
६. नगरपालिकाका सेवाहरु पहिले भन्दा छिटो, पारदर्शि र कम झन्झटिलो भएका हुँनेछन् ।

४.४.बजेट बाँडफाँट

तालिका ५ स्थानीय तहको क्षमता विकासको खर्च सारांस

सि.नं	क्षमता विकास क्षेत्र	जम्मा रकम रु.	आन्तरिक योगदान	बाह्य सहयोग
१	**संस्थागत क्षमता विकास तर्फ**			
१.१	भौतिक स्रोत साधन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धीत	३४४५०००	३४४५०००	०
१.२	नीति, योजना, ऐन/नियम/कार्यविधि प्रक्रियासँग सम्बन्धीत	३०५००००	१३५००००	१७०००००
१.३	मानव संसाधन प्राप्तिसँग सम्बन्धीत	१९२००००	१९२००००	०
	जम्मा	**८४१५०००**	**६७१५०००**	**१७०००००
	प्रतिशत	**१००**	**७९**	**२१**
२	**मानव संसाधन विकास तर्फ**			
२.१	निर्वाचित पदाधिकारीहरूका लागि	२४४००००	६१००००	१८३००००
२.२	समिति, उपसमितिहरूका लागि	९६००००	२४००००	७२००००
२.३	कर्मचारीहरूका लागि	२३६००००	५९००००	१७७००००
२.४	सेवाग्राही लक्षित क्षमता विकास	८५९०००	२१४७५०	६४४२५०००
२.५	साझेदारहरुको क्षमता विकास	६२००००	१५५०००	४६५०००
	जम्मा	**७२३९०००**	**१८०९७५०**	**५४२९२५०**
	कूल जम्मा रु	**१५६५४०००**	**८५२४७५०**	**७१२९२५०**
	प्रतिशत	**१००**	**५४**	**४६**

४.५.स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरू

तालिका ६ क्षमता विकाससँग सम्बन्धीत स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरू (अनुसूचि ६ सँग सम्बन्धीत)

स्रोत व्यक्ति वा सरोकारवाला पक्षको नाम	क्षमता विकास सहकार्य वा सहयोगका क्षेत्र	सम्भावित भूमिका
संघीय सरकार	आर्थिक स्रोत	योजनामा आधारित विशेष तथा शसर्त अनुदान
प्रदेश सरकार	आर्थिक स्रोत र दातृनिकायसँग समन्वय	योजनामा आधारित अतिरिक्त स्रोत, दातृ संस्थासँग सम्पर्क र समन्वय,
PLGSP (प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र,) प्रदेश नं. १	अर्थिक र प्राविधक सहयोग	आर्थिक स्रोत, प्राविधिक सहयोग र विशेषज्ञ सेवाको व्यवस्था र विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध, सेवाग्राही लक्षित तथा सेवा बजारमा आधारित तालिम संचालन । निर्वाचित पदाधिकारीहरु, समिति तथा उपसमितिहरु, कर्मचारी र साझेदारहरु लक्षित विभिन्न क्षमता विकास तालिम, गोष्ठि तथा अनुशिक्षणहरु सहजिकरण
प्रदेश योजना आयोग, प्रदेश १	नीतिगत व्यवस्था विभिन्न पक्षसँग समन्वय	प्रदेशमा बजेट व्यवस्थापन, दातृ निकायसँग समन्वय र सहयोगको वातावरण तयारी
काठमाडौँ, विराटनगर, धरान लगायतका अन्य स्थानमा रहेका कन्सल्टेन्सीहरु		सेवा सम्झौता भएमा निर्वाचित पदाधिकारीहरु, समिति तथा उपसमितिहरु, कर्मचारी र साझेदारहरु लक्षित विभिन्न क्षमता विकास तालिम, गोष्ठि तथा अनुशिक्षणहरु सहजिकरण तथा कार्यविधिहरु तयारी
अन्य दातृ निकाय	उपकरण र आर्थिक सहयोग	दाताको भूमिका रहनेछ ।

नोटः योजना कार्यान्वयन गर्ने बेलामा स्रोत व्यक्ति वा संस्थाहरु पहिचान गर्न थप प्रयास गर्नुपर्ने हुन्छ ।

परिच्छेद ५ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन रणनीति र कार्य योजना

५.१ पृष्ठभूमि

नेपालका सबै स्थानीय तहहरु नागरिकका घरदैलोका सरकार हुन् र यिनलाई नेपालको संविधानले प्रशस्त विधायिकी, न्यायिक र कार्यकारी अधिकार प्रदान गरेको छ तर नागरिकको जीवनस्तर सुधारका लागि यी अधिकारहरु उपयोग गर्न सबै स्थानीय तहहरु संस्थागत रुपमा सवल, संरचनागत रुपमा व्यापक र मानव संसाधनका रुपमा पर्याप्त र ज्ञान, सीप र क्षमता युक्त हुनु जरुरी छ ।

अर्को अर्थमा भन्ने हो भने स्थानीय सरकारका अधिकार र जिम्मेवारीहरू कत्तिको कुशल रूपमा सम्पादन हुन्छन् भन्ने कुरा स्थानीय सरकारको भौतिक सुसम्पन्नता, विभिन्न पदीय जिम्मेवारीमा रहेका जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरू र मानव संसाधनको ज्ञान, सीप र क्षमतामा भर पर्दछ । तसर्थ यो क्षमता विकास योजना कार्यान्वयत गर्न केहि निश्चित रणनीति कार्यविधि अवलम्बन गरिनेछ जो तल दिईएको छ ।

५.२ उद्देश्य

सिद्धिचरण नगरपालिकाको २०७९ मा तयार भएको यो क्षमता विकास योजना पछिका वर्षहरुमा तयार हुने तथा भएका क्षमता विकास योजनाहरुको सफल र नतिजामूलक कार्यान्वयन भै योजनाले लिएको लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु पुरा गर्न मद्दत पुऱ्याउने हो ।

५.३ कार्य क्षेत्र

पालिकाको क्षमता विकासको कार्यक्षेत्र व्यापक छ । खासगरी योजनामा निर्दिष्ट भएका क्षमता विकासका कार्यहरु सम्पादन गर्न दुई भागमा प्रस्तुत गरिएका योजनाहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने हो ।

क. संस्थागत क्षमता विकास

१. भौतिक स्रोत साधन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धीत
२. नीति, योजना, ऐन/नियम/कार्यविधि प्रक्रियासँग सम्बन्धीत
३. मानव संसाधन प्राप्तिसँग सम्बन्धीत

ख. मानव संसाधन विकास मा तालिम, गोष्ठि, सेमिनार, अवलोकन भ्रमण, अन्तरकृया आदि

१. निर्वाचित पदाधिकारीहरूका लागि
२. विभिन्न समिति, उपसमिति टोल विकास समितिहरूका लागि
३. वडाहरु सरोकारवालाहरु समेत पालिकाका कर्मचारीहरूका लागि
४. सेवाग्राही लक्षित क्षमता विकास
५. साझेदारहरुको क्षमता विकास

यी माथिका दुबै क्षेका कार्यहरु संपादन गर्न तल उल्लेखित चार चरणका कार्यहरु गरिने छः

चरण १: योजना स्वीकृती र बजेट सुनिश्चितता

क. क्षमता विकास योजना कार्यपालिका मार्फत् नगरसभाबाट पारित गराउने,

ख. योजना कार्यान्वयनका लागि आन्तरिक स्रोतको बजेट सुनिश्चित गर्ने,

ग. बाहिरी सहयोगको खोजि र स्रोत पहिचान र सुनिश्चित गर्ने ।

चरण २: सहयोगी संस्था तथा स्रोत व्यक्तिको पहिचन, लागत र कार्य सम्झौता

क. क्षमता विकास सम्बन्धमा विभिन्ना सहयोगी निकायहरूबीच समन्वय गर्ने,

ख. मानव संसाधनको ज्ञान तथा सीप विकासका लागि स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाको पहिचान गर्ने,

ग. संस्थागत तथा मानव संसाधन विकासलाई निश्चित गरिएका गतिविधिहरुका लागि आवश्यक पर्ने लागत तयारी,

घ. संस्थागत क्षमता विकास तथा मानव संसाधन विकासको स्रोत व्यक्ति वा संस्थासँग कार्य सम्झौता ।

चरण ३: क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन चरण

क. थप मानव संसाधन व्यवस्थापनको लागि नीति नियम र दरबन्दि मातहतमा रहेर भर्ना प्रकृया पुरागर्ने,

ख. संस्थागत संरचना भित्रको तथा समुदायस्तरको मानव संसाधनको क्षमता विकासको हकमा आवश्यक स्थान तथा सामाग्री व्यवस्थापन,

ग. तालिम, गोष्ठि, सेमिनार वा अन्य सीप विकास तालिम संचालनमा सहजिकरण,

घ. संस्थागत संरचनामा सुधारका कार्यहरु सम्पन्न गर्ने ।

चरण ४: अनुगमन, अध्ययन तथा अध्यावधिक

क. क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र समिक्षा गर्ने,

ख. क्षमता विकास योजनालाई वार्षिक रुपमा अध्यावधिक गर्ने गराउने,

ग. क्षमता विकासबाट आएको परिवर्तन तथा सेवा प्रवाह र सुसाशनमा आएको सुधारबारे अध्ययन गराउने ।

५.४ योजना कार्यान्वयनको रणनीतिः

रणनीति १: **पालिकाबाट योजनाको समित्व ग्रहणः** यो योजना पालिकासँगको सहभागितामा तयार भएको हुदा यसको स्वामित्व यस पालिकाले ग्रहण गर्दछ ।

रणनीति २: **क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि कार्यविधि तयारीः** यो योजना कार्यन्वयनका लागि आवश्यक परे छुट्टै कार्यविधि बनाईने छ ।

रणनीति ३: **बजेट सुनिश्चित गर्नेः** यो योजना कार्यान्वयनका लागि बजेटको सुनिश्चितता गर्न पालिकाको वार्षिक चालु खर्चको कम्तिमा पनि १.५ प्रतिशत बजेट पालिकाले विनियोजन गर्ने छ ।

रणनीति ४ **नयाँ निर्वाचत पदाधिकारीलाई अनिवार्य अनुशिक्षणः** नयाँ निर्वाचनपछि आएको सबै निर्वाचित प्रतिनिधिहरुलाई पालिकाका एकल तथा साझा अधिकारहरु, तिनिहरुको प्रयोग, संघीय कानूनले प्रदान गरेका कार्यहरु र ऐन नियम र प्रतिनिधीहरुका कार्य जिम्मेवारीबारे निर्वाचन लगतै सेवा प्रवेश अनुशिक्षण प्रदान गरिने छ ।

रणनीति ५: **सम्पर्क व्यक्तिको व्यवस्थाः** क्षमता विकास योजना समन्वय समितिको व्यवस्था गरिएको छ र योजनामा अतिरिक्त व्यक्तिहरुलाई पनि जिम्मेवारी दिईएको छ । तथापी योजनाको संवेदनशिलतालाई ध्यानमा राखी यसका समग्र प्रशासनिक जटिलताहरुको व्यवस्थापन, कार्य योजना अनुसारका कार्यहरु चलायमान बनाउन र भएका कार्यहरुको दस्ताबेज सहितको व्यवस्था तथा योजना कार्यान्वयनको अनुगमन, मूल्याँकलन तथा प्रतिवेदनको व्यवस्थापनका लागि सिनियर कर्मचारीमध्ये कसै एकलाई सम्पर्क व्यक्तिका रुपमा कार्य तोकिने छ ।

रणनीति ६: **पहिलो सुरुवात संस्थागत संरचनामा सुधारः** संस्थागत क्षमता भनेका संस्थाको भौतिक स्रोत साधन, ऐन, नियम, विधि तथा प्रणाली, आवश्यक मात्रामा मानव संसाधन व्यवस्था र मानव संसाधनको क्षमता विकास पर्न जाने हुदा यो क्षमता विकास योजना तयार गर्दा माथि भनिएझै सर्वप्रथम संस्थागत संरचनाको सुधार गर्न प्राथामिकता दिईने छ ।

रणनीति ७: **दोस्रो आयाम मानव संससाधनको विकासः** संस्थागत संचरना जतिसुकै चुस्त भए पनि यदि त्यसको उपयोग गर्ने क्षमता संस्थागत संरचना भित्र भएन भने विकास व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह र सुशासनमा असर पर्दछ। तसर्थ क्षमता विकासको दोस्रो प्राथामिकता स्वरुप मानव संसाधनको विकासलाई अगाडी बढाईने छ । अर्थात संस्थागत स्रोत विकास र मानव संसाधन विकास सँगसँगै लगिने छ ।

रणनीति ८ **तेस्रो आयाम सेवा बजारहरुको व्यापकिकरण अथवा क्षमता उपयोको दायरा विस्तारः** संस्थागत क्षमता विकासलाई व्यक्तिको ज्ञान, सिप र धारणामा सकारात्मक प्रभाव ल्याउनुका साथै समग्र संस्था र प्रणालीको कार्य दक्षता र प्रभावकारिता वृद्धि गर्ने उपाय भनिन्छ । तसर्थ पालिकाले आफ्ना सेवाहरु पालिका भित्रका मानव स्रोतसँग मात्र भर पर्दा सेवा प्रवाहको दायरा सीमित भै जनताका आवश्यक न्युनतम सेवाहरुमा शंकुचन आउँछ । तसर्थ यो क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्दा पालिका भित्रका नेतृत्व तह तथा कर्मचारीमात्र नभै जनतालाई आवश्यक

परेका हरेक सेवाहरुका लागि स्थानीय सरोकारवालाहरु वा निजि क्षेत्र तथा समुदायलाई समेत समेटिने छ। त्यसैले **समुदाय स्तरका सेवा समुदाय स्तरबाटै भन्ने मूल्य र मान्यतालाई अगालिने छ।** कतिपय समुदाय स्तरमा घर दैलोमा नै सेवा प्रवाह जरुरी पर्दछ जस्तो खानेपानीको मर्मत संभार कार्यकर्ता, पशु सेवा कार्यकर्ता, कृषि सेवा कार्यकर्ता, कृषि तथा पशु बिमा सहजकर्ता आदि। यस्ता सेवाहरु केवल नगरपालिकामा रहेका सीमित जनशक्ति माथि भर पर्नुपर्दा सेवामा चुस्तता आउँदैन । तसर्थ यो क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्दा समुदायस्तरका सेवा समुदायबाटै भन्ने मान्यतालाई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । त्यसैगरी टोल विकास समितिहरु नगरपालिकाका बलिया साझेदार पक्ष हुँन र तिनीहरुको क्षमता युक्त परिचालन पनि पालिकाको कार्य क्षमता विकासको अर्को उपाय हो ।

५.५ कार्यान्वयनका सिद्धान्तहरु

सिद्धान्त १ **विभेद शुन्यः** संस्था भित्र वा संस्था बाहिरका सरोकारवालाहरु र समुदायस्तरका सेवा समुदायस्तरबाटै भन्ने मान्यता अनुसार मानव संसाधनको क्षमता विकास गर्दा नेतृत्व, सानु वा ठूलो कर्मचारी वा समुदाय सदस्यमा कुनै भेदभाव गरिने छैन ।

सिद्धान्त २ **पारदर्शितः** यो योजना कार्यान्वयन पूर्ण पारदर्शि ढंगबाट संचालन हुँने छ र हाम्रा गराई, प्रकृया र खर्चहरु पालिकाको सार्वजनिक सुनुवाई तथा चासो राख्नेलाई सूचना दिएर पूर्ण पारदर्शि बनाईने छ ।

सिद्धान्त ३ **समन्वय र सहकार्यः** यो योजना कार्यान्वयन गर्दा पालिका एक्लै अगाडी नबढि विभिन्न सरोकारवालाहरु, सेवा प्रदायक तथा स्रोत दाताहरुसँगको सहकार्यमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

सिद्धान्त ४ **योगदानमा आधारित कार्यक्रमः** यो क्षमता विकास योजनालाई केवल डोनर निर्भर नबनाई पालिकाको योगदानलाई पनि सँगसँगै लगिने छ ।

५.६ कार्यान्वयन तालीका प्रथम वर्ष

क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन एकल प्रयासबाट संभव हुँदैन् । यसमा सबै सरोकारवाला, विषयगत कार्यालयहरु, पालिका भित्रका विषयगत विभाग तथा शाखाहरु समेत सबै निर्वाचित जनप्रतिनिधि र राजनीतिक दलहरुको जिम्मेवारी हुन्छ। यो क्षमता विकास योजनाका मूल कार्यहरुका लागि निम्न अनुसार जिम्मेवारी बहनको अपेक्षा गरिएको छ ।

आगामी आ.व. २०७९/२०८० को कार्ययोजना

तालिका ७ पहिलो वर्षको कार्य योजना

कार्यान्वयन चरण	योजना कार्यान्वयन गतिविधि	प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	मूल जिम्मेवारी
चरण १: योजना स्वीकृती र बजेट सुनिश्चितता						
१.१	क्षमता विकास योजना कार्यपालिका मार्फत् नगर सभाबाट पारित गराउने ।	यसै आ.व.मा पारित गराउँनु पर्ने				संस्थागत सुशासन समिति, प्रशासन प्रमुख र प्र.प्र अधिकृत
१.२	योजना कार्यान्वयनका लागि आन्तरिक स्रोतको बजेट सुनिश्चित गर्ने ।	नगर परिषद २०७९ असार भित्र परित भएको हुँनु पर्ने				संस्थागत सुशासन समिति, प्रशासन प्रमुख र प्र.प्र अधिकृत
१.३	बाहिरी सहयोगको खोजि र स्रोत पहिचान र सुनिश्चित गर्ने ।					संस्थागत सुशासन समिति, प्रशासन प्रमुख र प्र.प्र अधिकृत
चरण २: सहयोगी संस्था तथा स्रोत व्यक्तिको पहिचन, लागत र कार्य संभौता						
२.१	क्षमता विकास सम्बन्धमा विभिन्न सहयोगी निकायहरूबीच समन्वय गर्ने ।					संस्थागत सुशासन समिति, प्रशासन प्रमुख र प्र.प्र अधिकृत
२.२	मानव संसाधनको ज्ञान तथा सीप विकासका लागि स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाको पहिचान ।					संस्थागत सुशासन समिति, प्रशासन प्रमुख र प्र.प्र अधिकृत
२.३	संस्थागत तथा मानव संसाधन विकासलाई निश्चित गरिएका गतिविधि हरुका लागि आवश्यक पर्ने लागत तयारी ।					संस्थागत सुशासन समिति
२.४	संस्थागत क्षमता विकास तथा मानव संसाधन विकासको स्रोत व्यक्ति वा संस्था सँग कार्य सम्झौता ।					संस्थागत सुशासन समिति
चरण ३: क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन चरण						

३.१	थप मानव संसाधन व्यवस्थापनको लागि नीति नियम र दरबन्दि मातहतमा रहेर भर्ना प्रकृया पुरा गर्ने ।					प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
३.२	संस्थागत संरचना भित्रको तथा समुदाय स्तरको मानव संसाधनको क्षमता विकासको हकमा आवश्यक स्थान तथा सामाग्री व्यवस्थापन ।					प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र प्रशासन प्रमुख ।
३.३	तालिम, गोष्ठि, सेमिनार वा अन्य सीप विकास तालिम संचालनमा सहजिकरण ।					प्रशासन प्रमुख ।
३.४	संस्थागत संरचनामा सुधारका कार्यहरु सम्पन्न गर्ने ।					प्रशासन प्रमुख ।
चरण ४: अनुगमन, अध्ययन तथा अध्यावधिक						
४.१	क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र समिक्षा गर्ने ।					संस्थागत सुशासन समिति
४.२	क्षमता विकास योजनालाई वार्षिक रुपमा अध्यावधिक गर्ने गराउने ।					संस्थागत सुशासन समिति
४.३	क्षमता विकासबाट आएको परिवर्तन तथा सेवा प्रवाह र सुसाशनमा आएको सुधार बारे अध्ययन गराउँने ।					संस्थागत सुशासन समिति

परिच्छेद ६: कार्यक्रम व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मूल्याँकन

६.१ कार्यक्रम व्यवस्थापन

सिद्धिचरण नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका मूल जिम्मेवारी निम्न जिम्मेवारीका साथ क्षमता विकास समन्वय समिति (जस्को जिम्मेवारी साविककै सुशासन समितिलाई दिईएको छ) ले नगरपालिकाका प्रमुख/उप प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँगको समन्वयमा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

क्षमता विकास समन्वय समितिको जिम्मेवारी:

- क्षमता विकाससम्बन्धी नीति तथा रणनीतिहरू कार्यपालिकामार्फत् सभाबाट पारित गराउने र कार्यान्वयनका लागि बजेटको सुनिश्चितता गर्ने,
- क्षमता विकास योजनालाई वार्षिक रुपमा अध्यावधिक गर्ने गराउने,
- क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गराउने,
- स्थानीय सरकारको क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूबीच समन्वय गर्ने गराउने,
- समितिले सूचकमा आधारित भई क्षमता विकास कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने,
- कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित रूपमा कार्यक्रमको अनुगमन र समीक्षा गर्ने
- क्षमता विकास सम्बन्धमा अन्य सहयोगी निकायहरूबीच समन्वय गर्ने,
- क्षमता विकास सम्बन्धी अध्ययन, अन्वेषण गर्ने गराउने,
- क्षमता विकास सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

६.२ योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याँकन

नगरपालिका भनेको स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को परिधी भित्र रही कार्य गर्ने संस्था भएका हुदा सोहि ऐनको परिधिमा रहि यस नगरपालिकाबाट आयोजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याँकन गरिनेछ । यो क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनबाट लक्षित उद्देश्य तथा आयोजनाबाट हुनुपर्ने विकास प्रयास र सेवा प्रवाहमा भएको परिवर्तन कुन हदसम्म भयो वा भएन तथा अपक्षित नतिजा प्राप्त भए नभएको बारे निम्न अनुसार अनुगमन तथा मूल्याँकन गरिनेछ ।

६.२.१ नियमित अनुगमन: क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन चरणमा नियमित अनुगमन गरिनेछ । कार्यान्वयन चरणमा योजनाका गतिविधिहरुको लागत, परिमाण, समय सीमा तथा गुणस्तर लगायत कार्यान्वयन चरणमा आईपरेका समस्या तथा संभावित विकल्पहरु समेतको पहिचान गरी कार्यपालिकालाई पृष्ठपोषण दिन यो अनुगमन गरिनेछ । यो अनुगमनको जिम्मेवारी नगरपालिकाको मौजुदा अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले क्षमता विकास योजना समन्वय समितिको सहकार्यमा गर्ने छ ।

योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण निम्न अनुसार गरिनेछ,

- योजनाको प्रत्येक वर्षको कायकम स्वीकृत भएपछि कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धीत शाखाहरुबाट कार्यपालिकामा पेश भएको एकिकृत कार्य योजनाका आधारमा अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले वार्षिक अनुगमन कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्नेछ ।
- अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गरेको अनुगमन प्रतिवेदन प्रत्येक २ महिनामा कार्यपालिका बैठकमा पेश गरी छलफल गरिनेछ ।

- यसरी कार्यपालिकामा पेश भएर छलफल गर्दा योजना कार्यान्वयनमा त्रुटिहरु सच्याउन तथा समय व्यवस्थापन र गुणस्तर काया राख्न सम्बन्धीत पक्षहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिईनेछ र यो मान्नु सबैको कर्तव्य हुँनेछ ।

६.२.२ मध्यावधिक समिक्षाः यो क्षमता विकास योजनाले लिएको गति तथा समग्र कार्यान्वयनको अवस्थाको समिक्षा तेस्रो पक्षको तेतृत्वमा योजना सुरु भएको दोस्रो वर्षको अन्त्यमा क्षमता विकास योजना समन्वय समिति समेतको सहभागितामा संयुक्त कार्यदलबाट गराईने छ । यो समिक्षाबाट ३ वर्षमा सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यहरुको गति मापन गरी आवश्यक परे क्षमता विकास योजनाको लक्ष्यहरुको समिक्षा गरी थप वा घट गरी योजनाको नयाँ प्रारुप पनि तयार गर्न सकिनेछ ।

६.२.३ आयोजना कार्यन्वयन समाप्ति पछिको मूल्याङ्कनः यो ३ वर्षे क्षमता विकास योजनाले तया गरेका लक्ष्यहरु कुन तहसम्म पुरा भयो र स्रोत साधनको उपयोग, त्यसको तात्पर्यता, प्रभावकारिता, पारदर्शिता, योजनाको कार्यान्वयनबाट निक्लिएका नतिजाहरु तथा तिनिहरुको दिगोपनाको बारेमा यो योजनाको कार्य समाप्ती लगत्तै तेस्रो पक्षबाट मूल्याँकन गराईनेछ र यसका सिकाईहरुलाई आगामी योजनाहरुमा कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

६.२.४ प्रभाव मूल्याँकनः यो क्षमता विकास योजनाले समाज तथा समग्र नगरपालिकामा पारेको प्रभाव बारेमा योजना कार्यन्वयन समाप्तिको १ वर्ष पछि तेस्रो पक्षबाट मूल्याँकन गराईनेछ ।

सन्दर्भ सामाग्रीहरु

१. नेपालको संविधान
२. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मंत्रालयबाट तयार पारिएको स्थानीय तहहरुको क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७६
३. स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ र स्थानीय तह संचालन कार्यविधि, २०७६
४. नगरपालिकाको पार्श्वचित्र, २०७५
५. नगरपालिकाबाट उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरु जस्तै नगरपालिकाको विगत ३ वर्षको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, आवधिक योजना, नगरपालिकाको कर्मचारी दरबंदी तथा पदपूर्तिको अवस्था, नगरपालिकाको भवन, मेसिन, उपकरण तथा भौतिक स्रोत साधनहरू, नगरपालिकाले पारित गरेका ऐन, नियम, कार्यविधिहरू, नगरपालिकाको प्रगति प्रतिवेदनहरू आदि ।
६. नगरपालिकामा २०७९ वैशाख ६ गते क्षमता विकास योजना तर्जुमा अनुशिक्षण तथा कार्यशालाबाट प्राप्त सूचना

अनुसूचिहरु

अनुसूची १ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (सञ्चालन व्यवस्थापन) लेखाजोखा संक्षिप्त विवरण (एकल तथा साझा आधिकार सँग सम्बन्धीत)

१. आर्थिक विकासः कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, सहकारी, वित्तीय क्षेत्र (संघीय ऐनको थप व्यवस्थाः घरेलु तथा साना उद्योग समेत)
२. सामाजिक विकासः शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संस्कृति, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण ।
३. भौतिक पूर्वाधारः सडक तथा पुल, झोलुङ्गे पुल, सिंचाइ, भवन तथा शहरी विकास, ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत्, वैकल्पिक ऊर्जा, सञ्चार
४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनःवन तथा भूसंरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहरमैला व्यवस्थापन, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन

क्षमता विकास क्षेत्र	भूमिका हुने शाखा तथा इकाई र वडा नं. सहित	कार्य सम्पादनलाई प्रभाव पारेको विषय	क्षमता विकासका उपायहरु (शाखा तथा वडागत रुपमा)
(क) विकास व्यवस्थापन			
विषयक्षेत्रगत विकास आवधिक/गुरू योजना तथा नीति नियमहरू	योजना शाखा	कर्मचारी र सीपको अभाव	योजना तर्जुमाबारे क्षमता विकास
समावेशी विकास नीति (लैंङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)	सामाजिक विकास शाखा/ महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक इकाई	लक्षित वर्गको विकासका लागि स्रोतसाधन र जनशक्तिको अभावका कारण	आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन र विभिन्न नीति नियमहरुको बारेमा अभिमुखीकरण गर्नुपर्ने ।
वातावरण, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन नीति	प्राविधिक शाखा	मार्गदर्शक निर्देशिका र विज्ञ जनशक्ति र बजेट अभाव	मार्गदर्शक निर्देशिकाहरुको उपलब्धता र विज्ञहरुबाट तालिमको व्यवस्थापन र आवश्यक मात्रामा बजेट व्यवस्था
वार्षिक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्दर्भमा	योजना शाखा, लेखा शाखा र पूर्वाधार विकास शाखा लगायत अन्य विषयगत शाखा	योजना तर्जुमा ज्ञानको कमी साथै दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरणबारे ज्ञान अभाव	योजना तर्जुमा र दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरणबारे तालिम
दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण	योजना शाखा	दिगो विकास लक्ष्य कार्यान्वयन केन्द्रित नभएको र कर्मचारी अभाव	दिगा विकास लक्ष्यको स्थानीयकरणबारे तालिम
वार्षिक योजना कार्यान्वयन	योजना शाखा, शहरी पूर्वाधार विकास शाखा, सूचना प्रविधि र अन्य सामाजिक,	योजनाहरुको प्राथामिकिकरणमा समस्या, संघ र प्रदेशसँग समन्वयको अभाव, नीजि र	दुरदर्शी तथा धेरै लक्षित वर्ग समेट्ने योजनाहरुलाई प्राथामिकता दिने र संघ र प्रदेशसँग समन्वय गरी गौरवका

	शिक्षा, स्वास्थ्य, आर्थिक विकास सबै र रोजगार प्रवर्द्धन सेवा केन्द्र	सरकारी क्षेत्रको सहकार्यमा योजना निर्माणमा समस्या कर्मचारी र क्षमता अभाव, नतिजामुखी अनुगमन प्रणाली अवलम्बनमा कठिनाई	योजनाहरु संचालन गर्ने र साझेदारीमा योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने विषयमा तालिम
मर्मत सम्भार व्यवस्थापन	योजना शाखा र पूर्वाधार शाखा	योजना सम्पन्न पश्चात मर्मत संभार कोष स्थापना नभएको अभिलेख व्यवस्थापनमा समस्या	अभिलेख व्यवस्थापनमा आवश्यक तालिम
अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणाली तथा प्रतिवेदन प्रणाली	योजना शाखा/अनुगमन समिति र पूर्वाधार शाखा	नतीजामुखी अनुगमन गर्न सीप नपुगेको	नतीजामुखी अनुगमन प्रणाली बारे सीप
(ख) संस्थागत संगठन रसंरचना व्यवस्थापन			
कर्मचारी संगठन र संरचना तथा कार्यविभाजन	कर्मचारी प्रशासन शाखा	संगठन संरचना सर्भे नभएको	संगठन संरचना सर्भे गर्नुपर्ने
आन्तरिक सञ्चार	प्रशासन शाखा र सूचना प्रविधि शाखा		
कर्मचारीहरूको आचार संहिता	कर्मचारी प्रशासन शाखा		
कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्यसम्पादन मूल्यांकन	कर्मचारी प्रशासन शाखा		ONM Survey गर्नु पर्ने
(ग) वित्तीय व्यवस्थापन			
बजेट र आम्दानी तथा खर्च प्रणाली	आर्थिक प्रशासन शाखा	दक्षतामा कमी	कर्मचारीलाई लेखा सम्बन्धी सफ्टवेयरका तालिमहरु आवश्यक
खरिद प्रणाली	जिन्सी र योजना	खरिद गुरुयोजना तयार गर्न नसकिएको	गुरुयोजना बनाउन आवश्यक तालिम
सम्पत्ति व्यवस्थापन	जिन्सी शाखा		
आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र लेखा परिक्षण	प्रशासन, आलेप शाखा र लेखा शाखा		
प्रतिवेदन प्रणाली	आर्थिक प्रशासन शाखा	एकै प्रकृतिको सूचना विभिन्न निकायबाट माग हुँनु ।	SUTRA प्रणालीलाई Update गर्नु पर्ने
(घ) सूचना व्यवस्थापन			

अभिलेख व्यवस्थापन	सुचना प्रविधि शाखा र प्रशासन	पूर्ण विद्युतिय अभिलेख तयार गर्न नसकिएको	अभिलेख व्यवस्थापन तालिम आवश्यक
सूचना प्रविधिको उपयोग	सुचना प्रविधि शाखा		
(ङ) सुशासन			
जनसहभागिता (नितिगत तह र कार्यान्वयन तह) योजना चक्र, समावेशी, सरोकारवाला	योजना शाखा/वडा कार्यालय/उपभोक्ता समिति	योजना कार्यन्वयन तहमा जनसहभागिता राम्रोसँग जुटाउँन नसकिएको र टोल विकास संस्थालाई सक्रिय बनाउन नसकिएको	योजना अपनत्वको लागि नागरिक चेतनाका साथै उपभोक्ता समिति र टोल विकास संस्थहरुलाई अभिमुखिकरण सञ्चालन गर्नुपर्ने
पालिकाका समग्र गतिविधि र आर्थिक कारोवारको पारदर्शिता तथा सूचना प्रवाह	योजना, आर्थिक प्रशासन र सूचना प्रविधि शाखा		
जवाफदेहिता र गुनासो व्यवस्थापन	कार्यालय प्रमुख, न्यायिक समिति, वडा कार्यालयहरु र गुनासो व्यवस्थापन ईकाई		
(च) समन्वय र सहकार्य			
संघीय निकायहरू तथा प्रदेश सरकार	नगर प्रमुख, उप-प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	न.पा.बाट गरिएको समन्वय तथा अनुरोधबारे प्रदेश र संघीय कार्यालहरुबाट त्यति वास्ता नभएको	संघ तथा प्रदेश कार्यालयहरु र स्थानीय तहको समन्वय र सहकार्यका लागि वेलाबेलामा गोष्ठि तथा सेमिनार र वार्षिक योजना समिक्षा जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुनुपर्ने
सम्बन्धीत कार्यक्रम तथा परियोजनाहरू	योजना, विषयगत सबै शाखा र वडाहरु	कार्यक्रम तथा परियोजनाहरुका सरोकारवालाहरु समन्वय गर्दागर्दै पनि कार्यक्रम सञ्चालनमा ढिलो गर्ने	सरोकारवालाहरुका लागि वेलावशेलामा अन्तरक्रिया गर्नुपर्ने
गैसस तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरू	योजना शाखा र सामाजिक विकास शाखा		पालिकाबाट समन्वयकारी नीति निर्माण हुनुका साथै संघसस्थालाई न.पा.मा समन्वयको आधार बनाउनुपर्ने
निजी क्षेत्र	नगर प्रमुख	सबै नीजिसस्थासँग समन्वय गर्न गाह्रो,	नागरिक जागरुकताका साथै नीजि क्षेत्रसँग समन्वय गर्न आवश्यक नीति

			तथा नियमहरु र तालिमहरु आयोजना गर्नुपर्ने
अन्तर स्थानीय सरकार	नगरपालिका/कार्यपालिका	प्रर्याप्त कानून र अन्तरपालिका व्यय सम्बन्धी कानून र नीतिगत समस्या	अन्तरपालिका तर्फका कानून तथा नीतिहरुको छाता कानूनबाट आवश्यक नीति निर्माण गनुपर्ने
अन्तर विभाग वा महाशाखा वा शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा प्रशासन शाखा		
५.संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासनः मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रणालीको प्रयोग, लेखाङ्कन, राजस्व परिचालन, वित्तीय अनुशासन, लेखा परीक्षण, बेरुजु फछ्र्यौट, आन्तरिक नियन्त्रण **(एकल तथा साझा आधिकारसँग सम्बन्धीत)** संघीय ऐनको थप व्यवस्थाः भूमि व्यवस्थापन, वडा समितिहरूको कार्य, साझेदारी वा संयुक्त व्यवस्थापनमा कार्य, बजेट तर्जुमा प्रक्रिया, स्थानीय संञ्चत कोष व्यवस्थापन अख्तियारी, लेखा, लेखा परीक्षण, आन्तरिक नियन्त्रण, सूचना प्रविधि), सार्वजनिक खरिद, स्थानीय सरकारको सम्पत्ति संरक्षण			
क्षमता विकास क्षेत्र	**भूमिका हुने शाखा तथा इकाई र वडा सहित**	**कार्य सम्पादनलाई प्रभाव पारेको विषय**	**क्षमता विकासका उपायहरु (शाखा तथा वडागत रुपमा)**
(क) मानव संसाधन विकास			
विषय क्षेत्रगत नीति नियमहरू	प्रशासन शाखा र विषयगत शाखाहरु		विज्ञ टोली गठन गरी अभिमुखिकरण नभएको, न.पा.मा कानूनसँग सम्बन्धीत जनशक्तिको अभाव भएकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने
समावेशी विकास नीति (लैङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)	सामाजिक विकास शाखा/महिला तथा बालबालिका शाखा	जनप्रतिनिधीले चासो नदिनु, कर्मचारीको क्षमता नपुग्नु, खर्चको मापदण्ड प्रष्ट नहुँनु । सबै वर्गका लागि पर्याप्त वजेट, स्रोत साधनको कमी	समावेशी विकास नीतिको संवेदनशिलताबारे जनप्रतिनिधी र कर्मचारीलाई तालिम दिनुपर्ने
वार्षिक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	नगरसभा/नगरपालिका/वडा समिति	नागरिकहरुलाई योजना तर्जुमा बारे पुर्ण जानकारी नभएकाले योजना चक्र प्रभावित भएको, जनसहभागिता जुटाउन गाह्रो	वडा तहै सम्म योजना तर्जुमामा सहभागी हुने सरोकारवालाहरुलाई अभिमुखिकरण गरिनुपर्ने

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली	योजना शाखा /प्रशासन शाखा	बजार अनुगमन तथा अन्य विभिन्न क्षेत्रको अनुगमनका लागि स्रोत र मानवीय साधनको समस्या भएको	योजनामा ज्ञान हुनका लागि तालिम / नागरिक सचेतनाको आवश्यकता
(ख) संस्थागत क्षमता विकास			
सेवा पहिचान र सेवा प्रवाहको लागि कर्मचारीको क्षमता विकास	प्रशासन शाखा	O & M Survey नभएको	O & M Survey गर्नुपर्ने
आन्तरिक सञ्चार	प्रशासन सुचना प्रविधि शाखा		
कर्मचारीहरूको आचार संहिता	प्रशासन शाखा		
कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	प्रशासन शाखा		
(ग) सेवा प्रवाह मापदण्ड निर्धारण			
कार्यक्रम, बजेट र खर्च प्रणाली	नगरसभा/कार्यपालिका/लेखा र योजना शाखा	न्युन वजेटको आधारमा असिमित योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्दा पर्याप्त काम गर्न समस्या	
सार्वजनिक खरिद प्रणाली	खरिद ईकाई र भण्डार शाखा	घटिघटाउमा जाँदा गुणस्तरमा कमी हुँने गरेको	
सम्पत्ति व्यवस्थापन	जिन्सी शाखा		
सेवाको गुणस्तर सुनिश्चितता	प्राविधिक/ प्रशासन शाखा		
आन्तरिक नियन्त्रण र लेखा परिक्षण	आलेप शाखा		
(घ) सूचना व्यवस्थापन			
अभिलेख व्यवस्थापन	सुचना प्रविधि शाखा र प्रशासन	पुरानो अभिलेखीकरण बाहेक फरक प्रविधि अनुसार वेभसाइटमा राखिने हुदा सहज भएतापनी नेटको समस्याले खासै प्रभावकारी नभएको	
सूचना प्रविधिको उपयोग	सुचना प्रविधि शाखा	ज्ञान सिपको समस्या	क्षमता अभिवृदि गर्नुपर्ने
(ङ) राजश्व परिचालन र वित्तीय अनुशासन			

जनसहभागिता (नितिगत तह र कार्यान्वयन तह) योजना चक्र, समावेशी, सरोकारवाला	योजना शाखा/वडा कार्यालय/उपभोक्ता समिति	योजना कार्यन्वयन तहमा जनसहभागिता एकदमै न्युन भएको / नाम मात्रको जनसहभागीता भएको	योजना अपनत्वको लागि नागरिक चेतनाका साथै टेल विकास समिति र उपभोक्ता समितिहरुलाइ विकास सम्बन्धी तालिमा सञ्चालन गर्नुपर्ने
पारदर्शिता तथा सूचना प्रवाह	नगरपालिका/वडा/सबै शाखा	सुचना प्रविधिको पुर्णतया प्रयोग हुन नसकेको/योजनाको सामाजिक परिक्षण गरिकाले पारदर्शिता कायम भएको	सुचना प्रविधिका बारेमा जनचेतना तथा प्रयोग सम्वन्धमा अभिमुखिकरण गर्नुपर्ने /सुचनाको हकबारे नागरिक सचेतना गर्नुपर्ने
जवाफदेहिता र गुनासो व्यवस्थापन	गुनासो सुनुवाई अफिसर/कार्यालय प्रमुख		गुनासो व्यवस्थापनबारे गुनासो सुनुवाई अधिकारीलाई अनुशिक्षण

अनुसूची २ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (नेतृत्व तह) लेखाजोखा (नेतृत्व तहको क्षमता विकास आवश्यकताको लेखाजोखा अनुसूचि ३ मागमा आधारित)

क्षमता विकास क्षेत्र	भूमिका हुने प्रमुख/उपप्रमुख समिति/उपसमिति	कार्यसम्पादनलाई प्रभाव पारेको विषय	क्षमता विकासका उपायहरु
स्थानीय सभा व्यवस्थापन	सभाअध्यक्ष/सभासचिव, समिति	सबै सदस्यलाई सभा सञ्चालन ज्ञानको अभाव	सभा सञ्चालन सम्बन्धी प्रशिक्षण
कार्यपालिका बैठक व्यवस्थापन र निर्णय प्रक्रिया	सभाअध्यक्ष/ सभासचिव र प्र.प्र. अ		नीति नियम निर्माण प्रकृया, बैठक सञ्चालन र निर्णय प्रक्रियाको चरणबद्ध तालिम
दूरदृष्टि र रणनीतिक (आवधिक वा गुरु वा एकीकृत) पालिका/नगर विकास योजना	नगरसभा/कार्यपालिका	आवश्यक क्षमताको अभाव	अन्तरकृया, अवलोकन र तालिम
आवश्यक ऐन कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन	समिति, उप समिति नगरसभा/कार्यपालिका	कानूनको दक्ष जनशक्तिको अभाव	कानूनको जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी नगरसभाका सदस्यहरुलाई कानूनका बारेमा प्रशिक्षण गर्नुपर्ने
संरचना तथा व्यवस्थापन विकास	प्रमुख, समिति र कार्यपालिका	सिमित बजेटका कारण पर्याप्त संरचनाको अभावमा सेवा प्रवाहमा समस्या	संरचना निर्माणका र पालिका व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्रोत साधनको व्यवस्थापन आवश्यक
वडा कार्यालय व्यवस्थापन	प्रमुख र वडा समिति	सिमित वजेटका कारण पर्याप्त संरचनाको अभावमा सेवा प्रवाहमा समस्या	संरचना निर्माणका र वडा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्रोत साधनको व्यवस्थापन आवश्यक
न्यायिक समितिको कार्यप्रणाली तथा कार्य सम्पादन	उप प्रमुखा/न्यायिक समिति संयोजक	नगरपालिकामा कानून सम्बन्धी जनशक्ति वा कर्मचारीको अभाव	मेलमिलापकर्ता र पदाधिकारीलाई न्याय सम्पादन सम्बन्धी आधारभुत तालिम र बेलाबेलामा कानूनी विषयमा अभिमुखिकरण गरिनुपर्ने
समिति, उपसमितिहरूको परिचालन	प्रमुख, उप-प्रमुख	क्षेत्राधिकार भित्रको ज्ञानको कमी	समितिको संवेदनशिलता र जिम्मेवारीबारे प्रशिक्षणको आवश्यकता भएको

सामाजिक समावेशीकरण तथा निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता	कार्यपालिका र समिति, उप समिति	सकृय सहभागिता नभएको	कार्यपालिका सदस्यहरु तथा समिति उप समितिहरुलाई GESI तालिमको व्यवस्थापन गरिनुपर्ने
सहकार्य, समन्वय र साझेदारिता	प्रमुख, उप-प्रमुख, वडा समिति र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	समन्वय सहकार्य भएपनि सोहि अनुरुप कार्यसफलतामा कमी	नीजि क्षेत्रसँगको साझेदारीताका लागि लगानी सम्मेलन जस्ता कार्यक्रम बनाउनुपर्ने
पारदर्शिता तथा गुनासो सुन्ने प्रणाली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत/गुनासो अधिकारी/उप प्रमुखा, सभा	दक्षताको अभाव	गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम आवश्यक
अनुगमन तथा मूल्यांकन	उप प्रमुख र प्राविधिक कर्मचारी	नतीजामुखी अनुगमन प्रणालीको विकास गर्न बाँकी भएको हुदा अनुगमन औपचारिक मात्र भयो	नतीजामुखी अनुगमन प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने
संस्थागत मूल्य तथा मान्यता	कार्यपालिका/कर्मचारी सबै/ नगर सभा सदस्य		संस्थागत मुल्य मान्यता सम्बन्धमा तालिम तथा प्रशिक्षणको आवश्यकता

(क) नगरपालिकाको अधिकारको उपयोगको अवस्था

नगरपालिकाको अधिकार	उपयोग भए/नभएको	जनशक्ति भए/नभएको
(क) एकल अधिकार क्षेत्र		
नगर प्रहरी	भएको	६ जना भएको
सहकारी संस्था	भएको	भएको
एफ.एम. संचालन	नभएको	नभएको
स्थानीय कर, सेवा शुल्क, दस्तुर	भएको	भएको
स्थानीय सेवा व्यवस्थापन	भएको	भएको
स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख व्यवस्थापन	भएको	भएको
स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना	भएको	भएको
आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा	भएको	भएको
आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई	भएको	भएको
स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता	भएको	भएको
स्थानीय सडक, ग्रामिण सडक, कृषि सडक र सिँचाइ	भएको	भएको
नगरसभा, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन	भएको	भएको
स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन	भएको	भएको
जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण	नभएको	नभएको
कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य, सहकारी	भएको	भएको
ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको व्यवस्थापन	भएको	भएको
बेरोजगारको तथ्यांक संकलन	भएको	भएको
कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण	भएको	भएको
खानेपानी, साना जलविद्युत् आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा	भएको	भएको
विपद् व्यवस्थापन	भएको	भएको
जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण	सामान्य निगरानी भएको	
भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास	हुँदै गरेको	भएको

(ख) साझा अधिकारबाट प्राप्त अधिकार		
खेलकुद र पत्रपत्रिका	खेलकुद भएको	भएको
स्वास्थ्य	भएको	भएको
विद्युत्, खानेपानी तथा सिँचाई जस्ता सेवाहरू	भएको	भएको
वन, जंगल, वन्यजन्तु, चराचुरूङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता	हुँदै गरेको	नभएको
सामाजिक सुरक्षा र गरीबी निवारण	भएको	नभएको
व्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्याङ्क	भएको	भएको
स्थानीय स्तरमा पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय संरक्षण, संवर्द्धन र पुननिर्माण	भैरहेको	भएको
सुकुम्बासी व्यवस्थापन	नभएको	नभएको
प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी	पाएको	
सवारी साधन अनुमति	नभएको	नभएको
संघसंस्था दर्ता तथा नवीकरण	भएको	भएको
भूमि व्यवस्थापन	नभएको	नभएको
सञ्चार सेवा	स्थानीय स्तरको भएको	
यातायात सेवा	नभएको	
घरेलु तथा साना उद्योग	भएको	भएको

(ख) ऐन, नियम, विधि र प्रणालीको स्थापनाको अवस्था

ऐन, नियम, विधि र प्रणालीको नाम	साल
विज्ञापन कर ऐन	२०७५
बजार अनुगमन निर्देशिका	२०७५
योग संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका	२०७५
कृषक समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका	२०७५
युवा उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका	२०७७
विपन्न एकल महिला तथा पुरुषका लागि आधारभुत क्रियाकलाप संचालन निर्देशिका	२०७७
शिक्षा ऐन	२०७५
न्यायिक समिति (कार्यविधि सम्बन्धी) ऐन	२०७५
कर तथा गैरकर राजश्व सम्बन्धी ऐन	२०७५
विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन	२०७५
फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन	२०७५
विनियोजन ऐन	२०७५
आर्थिक कार्यविधि ऐन	२०७५
सहकारी ऐन	२०७५
स्वास्थ्य तथा सरसफाई सेवा ऐन	२०७५
प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन	२०७५
पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन	२०७५
अनाथ तथा जोखिमयुक्त बालबालिकाको लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम (संचालन कार्यविधि)	२०७५
आर्थिक ऐन	२०७५
कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन	२०७४
नगर सभा संचालन तथा व्यवस्थापन ऐन	२०७५
सिद्धिचरण नगरपालिकाको आर्थिक ऐन	२०७७
वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन	२०७७
सिद्धिचरण नगरपालिकाको आर्थिक ऐन	२०७८
स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७५
उपभोक्ता समिति गठन, पचिालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७५
एफ.एम. रेडियो (व्यस्थापन तथा संचालन) कार्यविधि	२०७५
सेवा करारमा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि	२०७५
घ वर्गको निर्माण व्यवसायी ईजाजत पत्र सम्बन्धी कार्यविधि	२०७५
नगर सभा संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७५
सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७५
नगर कार्यपालिकाको बैठक संचालन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७५
विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यविधि	२०७५
अपाँगता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र वितरण कार्यविधि	२०७५
आपतकालिन कार्यसंचालन कार्यविधि	२०७५
कृषि विकास कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७५
टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालन कार्यविधि	२०७५
सूचना प्रविधि अधिकृतको छनौट परीक्षा संचालन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७६
आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने कार्यविधि	२०७६

जलस्रोत उपयोग सम्बन्धी कार्यविधि	२०७६
नगर प्रहरी संचालन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७६
शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम अनुदान वितरण सम्बन्धी कार्यविधि	२०७६
कोभिड-१९ संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष संचालन कार्यविधि	२०७७
जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र संचालन कार्यविधि	२०७६
वैकल्पिक प्रणालीबाट विद्यार्थिको सिकाई सहजिकरण कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि	
घर बहाल कर व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७६
व्यवसाय कर व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७६
बालबालिकाको हक अधिकार संरक्षण तथा प्रवद्धन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७७
लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (संचालन) कार्यविधि	२०७७
बालक्लब र वालक्लब संजाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि	२०७७
करारमा शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि	२०७७
सामुदायिक विद्यालयको लेखापरीक्षण कार्यविधि	२०७७
संक्षिपत वातावरणीय अध्ययन तथा प्रारंभिक वातावरणीय परीक्षण कार्यविधि	२०७७
सिद्धिचरण नगरपालिकाको ववकिरणीय /वैकल्पिक उर्जा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि	२०७७
बालविकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ता नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि	२०७७
कृष पहिचान, बर्गिकरण तथा परिचयपत्र वितरण कार्यविधि	२०७७
टाँगा, रिक्सा, अटो रिक्सा, ई-रिक्साको दर्ता, नविकरण तथा नियमन गर्ने कार्यविधि	२०७७
शैक्षिक गुणसतर सुधार कार्यक्रम अनुदान वितरण सम्बन्धी कार्यविधि	२०७८

(ग) कर्मचारी तथा पूर्वाधार अवस्थाको विश्लेषण महाशाखा/शाखाको नाम वा वडा नं

विद्यमान महाशाखा/शाखा	कर्मचारीहरू (तह, सेवा र संख्या)		भवन/स्थान, फर्निचर तथा मुख्य उपकरणहरू (यन्त्र– machine), सवारी साधन, सूचना प्रविधि सफ्टवेयर समेत र अन्य)	
	विद्यमान	थप आवश्यक	विद्यमान	थप आवश्यक
१. प्रशासन शाखा	अधिकृत छैठौं तह १, चौथो १, नगर प्रहरी ५, हेभी सवारी चालक २, हलुका सवारी चालक ३, क.स. ३		शाखागत फर्निचर र उपकरण	
२. राजश्व शाखा	सहायक पाँचौ १, का.स २			
३. योजना तथा अनुगमन शाखा	सहायक चौथौ १			
४. आर्थिक प्रशासन शाखा	सातौं तह १ सहायक चौथो तह १ स.ले.पा १ र का.स. १		यन्त्र, उपकरण तथा फर्निचर	काम गर्ने स्थान पऱ्यापत नभएको
५. पूर्वाधार विकास शाखा	इन्जिनियर २, अ.स.ई. ८, खा.पा.स.ट.१, अमिन १	स.ई २, अ.स.सई ४, आर्किटेक्चर १	ल्याप्टप, बाईक ५, विभिन्न सफ्टवेयर र आवश्यक फर्निचर, लेभल मेशिन १, थेडियो लाईट १	विभिन्न डिजाईन सफ्टवे GIS, गाडी १, बाईक ५, लेभल मेशिन ३ टोटल स्टेशन १,
६. सूचना संचार तथा प्रविधि शाखा	IT Expert - १ पाँचौ तह		ल्याप्टप, फर्निचर	
७. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा	प्रा.स १	अधिकृत सातौं १	ल्याप्टप, बाईक र फर्निचर	कम्प्युटर, प्रिन्टर र फर्निचर
८. स्वास्थ्य शाखा	जन स्वास्थ्य अधिकृत सातौं १, निरिक्षक छैठौं १, सि.अ.न.मि छैठौं १, का.स. २ । विभिन्न स्वास्थ्य चौकी तथा केन्द्रमा पदका ७२ जना	चौथो तह १	ल्याप्टप, बाईक र फर्निचर आदि	मोटर साईकल र स्टारे सुविधा
९. कानुन ईकाई	कानुनी सल्लाहकार १ स.म.बि.नि १			
१०. आ.ले.प शाखा	आ.ले.प. १			

११. कृषि तथा पशु सेवा शाखा	अधिकृत छैठौं १, प्रा.स. १, ना.प्रा.स. ३, र का.स. १	तह सातौ १, पाचौं ३ र चौथो ४	ल्याप्टप ४, फर्निचर, बाईक २ र माइक्रोस्कोप ५	बाईक २ र अफिस कोठा
१२. पंजिकरण शाखा	ए.आई.एस. अपरेटर १, फिल्ड सहायक २	०	प्रिन्टर, आवश्यक फर्निचर, ल्याप्टप	पालिका शाखा र सबै १२ वडामा कलर प्रिन्टर
१३. रोजगार सेवाकेन्द्र	संयोजक १ प्राविधिक १		कम्प्युटर,र फर्निचर	
१४. उद्यम शाखा	उ.वि.स. २		कम्प्युटर, फर्निचर	ल्याप्टप र स्कुटर
१५. महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण उपशाखा	अधिकृत छैठौं १, स.म.वि.नि. १			
१६. फोहोरमैला तथा सरसफाई व्यवस्थापन इकाई	सरसफाई कर्मचारी ७ जना			
१७. वडा नं १ देखी १२ सम्मा	सहायक पाचौं र चौथौ गरी ८ अ.सं.ई ८	अ.स.सइ. ५ र सहायक पाचौं ४ रिक्त पदपूर्ति गर्नुपर्ने	भवन र आवश्यक फर्निचर	

(घ) नयाँ अवधारणा, नीति तथा सूचना प्रविधिको उपयोगको अवस्था (प्र. प्र.अ. वा कुनै जिम्मेवार कर्मचारीबाट)

अवधारण, नीति तथा सुचना प्रणाली	हालको अवस्था	अब के गर्ने
राजस्व सुधार योजना तथा राजस्व प्रक्षेपण	तयार भएको	
आवधिक रणनीतिक योजनाहरू	तयार भएको	
गुरु योजनाहरू	नबनेको	बनाउनु पर्ने
मध्यावधिक खर्च संरचना	छैन	बनाउनु पर्ने
वार्षिक बजेट तर्जुमा प्रणाली	तयार भएको	
नतिजामुखी अनुगमन प्रणालीको स्थापना	हाल छैन	बनाउनु पर्ने
लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति	तयार छैन	बनाउनु पर्ने
उत्थानशीलता (आर्थिक, विपद्, निर्माण, सामाजिक आदि)	छैन	बनाउनु पर्ने
जलवायु परिवर्तन तथा कार्वन उत्सर्जन न्यूनीकरण	छैन	बनाउनु पर्ने
निर्माण मापदण्ड तथा भवन संहिता	छैन	बनाउनु पर्ने
सूचना प्रविधि तथा सफ्टवेयरहरू (सुत्र, राजस्व, घटना दर्ता, ई–विडिङ्ग आदि)	सबै सुचना प्रविधिका सफ्टवयर सञ्चालन भएको	
उत्तरदायित्वका संयन्त्रहरू तथा उपयोग	छैन	उपयोग गर्नु पर्ने
फोहोरमैला व्यवस्थापन	भएको	
आर्थिक विकास र निजी क्षेत्रसँगको साझेदारी अपाङ्गमैत्री कार्यस्थानको व्यवस्था आदि ।	आवधिक योजनाले लक्षित गरेको	

अनुसूची ४ स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा फाराम (शाखागत रूपमा अनुसूचि ८) (सबै शाखा र वडा कार्यालयबाट)

शाखाको नाम तथा वडा नं	पदीय जिम्मेवारी	कार्यविवरण अनुसार गर्नुपर्ने मुख्य कार्यहरू	कार्यसम्पादनमा देखिएका कठिनाइहरू	विद्यमान ज्ञान, सीप र दक्षता (स्वमूल्याङ्कन)			ज्ञान, सीप र दक्षता वृद्धिका लागि अपेक्षा गरिएको क्षमता विकास कार्यक्रम (विषयवस्तु)
				उच्च	मध्यम	न्यून	
प्रशासन शाखा	प्रशासन शाखा प्रमुख अधिकृत छैठौँ	स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, मापदण्ड सेवा, शर्त, योजना, कार्यान्वयन र नियमन । मानव संसाधन विकासका लागि अल्पकालीन तथा दिर्घकालिन योजना तर्जूमा, कर्मचारीको विवरण अद्यावधिक गर्ने, विभिन्न पत्राचार, सूचान संप्रेषण, सूचना अधिकारीका कार्य सभा तथा कार्यपालिका बैठकको व्यवस्था आदि	मानव संसाधन विकासका लागि पर्याप्त तालिमको अभाव क्षमता विकास तालिमको अभाव प्रविधिमा पूर्णज्ञान नहुँनु बैठक व्यवस्थाबारेका ज्ञान संगठन व्यवस्थापन सर्भे नभएको हुदा कार्य भारका आधारमा कर्मचारी व्यवस्थापनमा समस्या		✓		विषयसँग सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम
योजना शाखा	शाखा प्रमुख (अधिकृत छैठौँ)	विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड योजना र नियमन, उपभोक्ता समितिको विवरण र आवधिक प्रगति तथा प्रतिफलको समिक्षा	सफ्टवेरको अभाव, जनशक्ति अभाव		✓		योजना तर्जुमा र नतीजामा आधारित अनुगमन प्रणाली स्थापनाबारे तालिम सफ्टवेयर संचालन तालिम
आर्थिक प्रशासन शाखा	लेखा शाखा प्रमुख अधिकृत सातौँ	पारदशिृता कायम गर्दै कारोबारको लेखा राख्ने, आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने, लेखा परिक्षण गराउने आर्थिक कार्यविधि निति कानून मापदण्ड कार्यान्वयन र नियमन, आर्थिक प्रशासन र व्यवस्थापन	आर्थिक ऐनहरुको कार्यान्वयनमा समस्या		✓		लेखा व्यवस्थापन तालिम
पूर्वाधार विकास शाखा	शाखा प्रमुख (इन्जिनीयर	योजनाहरुको डिजाईन, स्टीमेट, डि.पि.आर निर्माण ठेक्का तथा उपभोक्ताहरुसँग सम्झौता लगायत निर्माणको रेखदेख तथा सुपरिवेक्षण, भुक्तानी सिफारिस जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण वातावरण, पर्यावरण एवं जलाधारक्षेत्र संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन	कार्यालयमा आधुनिक प्रविधिमैत्री हुन नसक्नु, आवश्यक उपकरणको अभाव		✓		नतीजामूखि अनुगमनबारे तालिम विभिन्न चरणमा क्षमता विकास तालिम सफ्टवयर सम्बन्धी तालिम, भवन संहिता बारे तालिम
सुचना प्रविधि शाखा	सुचना प्रविधि अधिकृत	सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित तथ्यांक व्यवस्थापन अभिलेख तथा नियमन	शाखामा बजेट अभाव, सूचना प्रविधि विकासमा जनप्रतिनिधहिरुमा नैराश्यता स्थानीयमा विद्युतिय साक्षरताको कमी		✓		CD of Office Automation and Network dmininstration

		अभिलेख व्यवस्थापनमा नविनतम सूचना प्रविधिको प्रयोग, अन्य शाखाका कर्मचारीलाई सूचना प्रविधिबारे सहजिकरण गर्ने					
शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा	शिक्षा अधिकृत सातौँ	विद्यालयहरुको नियमन र अनुगमन, शिक्षकहरको सरुवा तथा बढुवा, शिक्षकहरुको क्षमता विकास, शिक्षक विद्यार्थि अनुपात अनुसार शैक्षिक व्यवस्था गर्ने, विद्यालयहरको नक्साँकन गर्ने, शिक्षा विकासका योजना तर्जूमा, सञ्चालन, अनुमति र नियमन विद्यालय शिक्षक तथा कर्मचारी व्यवस्थापन विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा छात्रवृतिको व्यवस्थापन खेलकुदको विकास र प्रर्वद्धन	समयानुकुल पाठ्यक्रम नहुन, विद्यार्थी प्रोत्साहनका लागि पर्याप्त छात्रवृतिको अभाव, शिक्षकहरुमा ICT ज्ञानको अभाव		✓		समय समयमा शिक्षाबारे तालिम, शिक्षकहरुलाई ICT तालिम
स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य संयोजक अधिकृत सातौँ	आधारभुत स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन तथा नियमन आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन र प्रर्वद्धन जनस्वास्थ्य निगरानी स्वास्थ्य सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन	उच्च स्तरीय ल्याव नहुँनु	✓			
कृषि तथा पशुसेवा शाखा	कृषि अधिकृत पशु अधिकृत छैठौँ	कृषिजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण उच्च मुल्ययुक्त कृषि जन्य वस्तुको प्रर्वद्धन, विकास तथा बजारीकरण कृषि विउविजन नश्ल, मलखाद र रसायन तथा औषधीहरुको आपूर्ति उपयोग र नियमन पशुपन्छी जन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण पशु आहारको गुणस्तर नियमन पशुवधशाला र शितभण्डारको व्यवस्थापन र नियमन	प्राविधिक जनशक्तिको अभाव, कृषि प्रयोगशालाको अभाव र कृषि सफ्टवेर नभएको ।		✓		विषयगत संक्षमता विकास तालिम
पन्जीकरण शाखा	सहायक पाचौँ	व्यक्तिगत घटनाहरुको दर्ता र दर्ता विवरण केन्द्रमा पठाउँने	३ वटा वडामा दक्ष कर्मचारी अभाव		✓		कर्मचारीलाई कम्प्युटर र अन्य सम्बन्धीत विषयमा तालिम

रोजगार सेवा केन्द्र	रोजगार संयोजक	बेरोजगारको तथ्यांक संकलन र व्यवस्थापन तथ्यांक अद्यावधि र प्रसारण, आन्तरिक रोजगारी सिर्जना	वास्तविक बेरोजगार पहिचानमा समस्या, कर्मचारी कमी, बजेट अभाव		✓		स्थानीयस्तरमा रोजगारी सर्जिना बारे तालिम
उद्यम शाखा	उद्यम विकास कार्य	स्थानीय स्रोत र साधनमा आधारित लघु घरेलु तथा साना उद्यमहरु स्थापना र स्तरोन्नती तथा उत्पादनको बजारिकरणमा सहजिकरण	आर्थिक अभाव		✓		MIS System उपयोग बारे तालिम
सहकारी शाखा	सहकारी विकास	सहकारीहरुको क्षमता विकास, अनुगमन र नियमन	आर्थिक अभाव		✓		COPOMIS र सुशासन तालिम
आ.ले.प. शाखा	सहायक चौथो	पालिकाको आयव्ययको आन्तरिक लेखा परीक्षण गरी आय व्यय विवरण दुरुस्त बनाउन पालिकालाई सहजिकरण गर्ने			✓		विषयवस्तुको तालिम
महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण इकाई							
नगरपालिकाका सबै १६ वटा वडाहरु	वडा सचिव र सहयोगी	वडा स्तरिय तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने वडाका विकास निर्माणका योजना तर्जूमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा आवधिक प्रगति समिक्षा गर्ने, अभिलेख व्यवस्थापन, सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने	क्षमता विकास तालिमको अभाव विभिन्न शाखाविच समन्वयको अभाव र कार्यालयलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन नसक्नु		✓		एकिकृत विकास तथा तथ्याँक व्यवस्थापन तालिम

अनुसूची ५ स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संसाधनको क्षमता लेखाजोखा फाराम (शाखागत रूपमा अनुसूचि ८) (सबै शाखा र वडा कार्यालयबाट)

क्षमता विकासका क्षेत्र	प्रशिक्षण/ अभिमुखीकरण/ अन्तरक्रिया/ अन्य	कार्यक्रम किन आवश्यक परेको हो ?	कार्यक्रम कसका लागि (कृपया ठीक चिन्ह लगाउनु होला, एक भन्दा बढी पनि हुन सक्दछ)					अपेक्षित उपलब्धि	समय अवधि	कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उपयुक्त महिना
			कार्यपालिका पदाधिकारी	वडा समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू	कर्मचारीहरू (कुन स्तरका कर्मचारी)	वडा कार्यालयका कर्मचारीहरू	अन्य (खुलाउने)			
स्थानीय शासनसम्बन्धी नीति, कानून र सार्वजनिक प्रशासन	प्रशिक्षण	सेवा प्रवाहमा सहजता	✓२२ जना	✓४३ जना	✓ सबै अधिकृतहरु १५ जना	✓ १२ जना		स्थानीय शासन सञ्चालनमा सहजता	७ दिन	भाद्र, असोज
स्थानीय न्यायिक तथा मध्यस्थता	प्रशिक्षण	न्यासम्पादनका लागि	✓ ३ जना	✓ ४३ जना	✓न्यायिक समिति हेर्ने २ जना		मेलमिलाप कार्यकर्ता ५०	स्थानीय झै झगडा मिलाउन सक्षम	४८ घन्टा	पुष, माघ
नतिजामा आधारित योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली	तालिम	योजना तर्जूमा, अनुगमन तथा मुल्याङकनबारे ज्ञान हासिल गर्न	✓ २२ जना	✓ ४३ जना	✓ योजना र प्राविधिक शाखाका कर्मचारी १०	✓ १२ जना		योजना चक्र तथा मुल्याङन प्रणालीमा सहजता	३ दिन	भाद्र, असोज
शहरी भू–उपयोग योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	तालिम	नीति निर्माण गर्न			✓ योजना र प्राविधिक शाखाका कर्मचारी १०				३ दिन	साउन
शहरी भवन संहिता	तालिमा	भवन संहिता निर्माण गर्न			✓ योजना र प्राविधिक शाखाका कर्मचारी १०			सहरी विकासको अवधारणाबारे ज्ञान	३ दिन	साउन
कार्यालय व्यवस्थापन तथा अभिलेख प्रणाली	प्रशिक्षण	सेवा प्रवाह			✓ प्रशासन र सूचना प्रविधि शाखाका कर्मचारी ६	✓ १२ जना		सेवा प्रवाह	५ दिन	कार्तिक, मंसिर
सार्वजनिक र सामाजिक उत्तरदायित्व जवाफदेहिताका अवधारणा, औजारहरू र उपयोग सीप	तालिम	उत्तर दायित्व बहन हुँने	✓ २२ जान	✓४३ जना	✓ गुनासो सुनुवाई अफिसर/कार्यालय प्रमुख, २ जना	✓ १२ जना			३ दिन	जहिले पनि

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण	प्रशिक्षण	GESI बारे जान्न	✓२२ जना	✓४३ जना	✓ महिला बालबालिका र सामाजिक विकास शाखाका कर्मचारी ८ जना	✓ १२ जना			५ दिन	कार्तिक, मंसिर
सूचना तथा ज्ञान व्यवस्थापन (Information & Knowledge Management)	प्रशिक्षण	प्राविधिक ज्ञान हासिल गर्न			✓सुचना प्रविधि अधिकृत १ जना				५ दिन	साउन, भाद्र
नेतृत्व सीप, Team Building, द्वन्द व्यवस्थापन	अभिमुखिकरण	सिपविकास		✓ ६५ जना	✓सबै शाखाका कर्मचारी र नगर प्रहरी समेत ५० जना	✓ १२ जना			३ दिन	कार्तिक
स्थानीय परिप्रेक्ष्यसँग सम्बन्धीत विषयहरू जस्तै: पूर्ण खोप, सरसफाई, साक्षर, बालविवाह, घटना दर्ता, र नियन्त्रणमुखी कार्य जस्तै: छुवाछुत, भेदभाव, दाइजो, छाउपडी, बोक्सी, आदि	प्रशिक्षण	विभिन्न सबालबारे जानकारी लिन					✓ टोल विकास संस्थाका ४५० जना पदाधिकारी		५ दिन	मंसिर, पुष
सकारात्मक सोच (appreciative Inquiry)	प्रशिक्षण			✓६५ जना	✓सबै कर्मचारी ५० जना	✓ १२ जना			५ दिन	मंसिर, पुष
लेखा व्यवस्थापन, आन्तरिक लेखापरीक्षण, बेरूजु फछ्र्यौट	प्रशिक्षण	लेखा सम्बन्धी दैनिक कार्यसञ्चालन तथा लेखापरीक्षण			✓लेखा शाखाका कर्मचारी, जिन्सी हेर्ने कर्मचारी आ.ले.प. र प्र.प्र.अ. ८ जना			लेखा व्यवस्थापनमा कुसलता र बेरुजु रकम घटाउने	३ दिन	मंसिर, पुष
सार्वजनिक खरीद व्यवस्थापन	अभिमुखिकरण	खरिदलाई व्यवस्थीत गर्न			✓योजना, जिन्सी हेर्ने, लेखा हेर्ने कर्मचारी र प्र.प्र.अ. १५ जना			सरकारी सम्पत्तीको व्यवस्थापन र आर्थिक पारदर्शिता	३ दिन	साउन, भाद्र

सार्वजनिक समारोह व्यवस्थापन अतिथी व्यवस्थापन, उद्घोषण)	प्रशिक्षण	सार्वजनिक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि	✓ ३० जना	✓ ६४ जना	✓ सा.बि.अ. १ जना	✓ १२ जना		अतिथी सत्कार तथा उद्घोषण गर्न सक्षम	३ दिन	पुष, माघ
अनुगमन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन	प्रशिक्षण	योजना लगायत विभिन्न क्षेत्रः जस्तै बजार, खानी अनुगमन मुल्याङकन बारे जान्न		✓ १३	✓ अनुगमनमा संलग्न कर्मचारी ५ जना	✓ १२ जना		अनुगमनका चरणहरु, मुल्याङकनका विधिहरु र प्रतिवेदनका बुँदाहरुका बारेमा जानकार हुन	५ दिन	पुष, माघ
जनसम्पर्क तथा संवाद शैली (Community Relations & Negotiation Skills) सूचना प्रविधि (Computer Skills, Email, internet navigation, website)	अभिमुखिकरण	समन्वय तथा सहकार्यका लागि, सुचना प्रविधि तथा इमेल,इन्टरनेट बारे जान्न		✓ ६५ जना	✓ सा.बि.अ, सूचना प्रविधि शाखाका कर्मचारी ७ जना	✓ १२ जना		आपसी समझदारी तथा समन्वय र पारस्पारिक सहअस्तीत्व, सुचना प्रविधिबारे ज्ञान हासिल	३ दिन	मंसिर
फोहोरमैला तथा वातावरण व्यवस्थापन					✓ सरसफाई कर्मचारी र चालकहरु १५ जना					

अनुसूची ६ क्षमता विकास योजना तयारी कार्यशालामा उपस्थित सहभागीहरु

Date |
Page |

आज मिति २०७९।१।६ गते सिद्धिचरण न.पा. २ मुनकामा अध्यक्ष अनुमन्वात विच भएको न.पा. को क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी सम्झौता अनुसार तपशिलका महानुभावहरु को उपस्थितिमा सो सम्बन्धि कार्यशाला सम्पन्न भयो।

क्र.स.	नाम थर	पद / संस्था	फोन नं.	सही
१	श्री मोहन कुमार श्रेष्ठ	नगर प्रमुख	९८५२८६२९०७	
२	श्री इन्द्रा कुमारी गुरुङ	नगर उप प्रमुख	९८४२८५९९९	
३	श्री विनोद कुमार दाहाल	प्रमुख प्र. अधिकृत	९८५२८२३९०७	
४	श्री रुपेश ढुंगेल तामाङ	इन्जिनियर	९८६४४२०६५३	
५	श्री दिव्य श्रेष्ठ	इन्जिनियर	९८४५२८४९९९	
६	श्री कल्पना आचार्य	स.म.वि.नि.		
७	श्री सुजता श्रेष्ठ	स.वि.नि.का. संयोजक		
८	श्री सुनिता निरौला	वडा सचिव सि.न.पा. १२		
९	श्री सुशील श्रेष्ठ	लेखापाल सि.न.पा.		
१०)	श्री सुमित्रा सुनार	उद्यम विकास सहजकर्ता	(९८६८९०६६५८)	
११)	श्री परिस्रा खनाल	EDF	९८४३६७६५९३	
१२)	श्री कृष्ण ब० कार्की	अधिकृत वैठे	पशु सेवा शाखा	९८४२९४१८८४
१३	श्री विनोद कुमार डंगा	वडा अध्यक्ष सि.न.पा. १२	९८४२८८२५२१	
१४	श्री केदार बाबु बस्नेत	वडा अध्यक्ष	" ९	९८६२९०४१४८
१५.	विनोद कुमार के.सी.	"	"	९८५९०६९९००
१६.	नारायण गोपाल ढकाल	प्रा.वि. (शिक्षा शाखा)		
१६	सुरेता तामाङ	अधिकृत रत्ना वैद्य	(महिला शाखा)	
—	शिव राज न्यौपाने	ना.सु. राजस्व		
१९	दान बहादुर बनिया	वडा अध्यक्ष सि.न.पा. ९		
२०	कृष्ण बहादुर कार्की	वडा अध्यक्ष	— " —	
२१	कुल प्रसाद दाहाल	वडा अध्यक्ष सि.न.पा. २		
२२	आइत बहादुर राई	ज.स्वा.नि.	९८४२९६६८०५	
२३	दामोदर थापा	वडा अध्यक्ष १०	९७६३७५५५५५	
२४.	लाक्ले / कङ्गाल	का.प्र.स. २		
२५	प्रेम बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष	न.सल्लेरी	
२६	राधा निरौला	कार्यपालिका सदस्य		

आज मिति २०६९ साल जेठ ३० गते सोमवारका दिन सिद्धिचरण नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री तेजन खनाल्युको अध्यक्षतामा स्थानीय तहको क्षमता विकास योजनाको मध्यावधि प्रतिवेदन प्रस्तुती सिद्धिचरण नगरपालिका, औखलढुङ्गामा मनकामना अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्र, भक्तपुर बाट तपसिलको उपस्थिति रहि छलफल सम्पन्न गरियो।

उपस्थिति:

१ नगर प्रमुख श्री तेजन खनाल —

२ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री विनोद कुमार दाहाल

३ डा. माधव अधिकारी मनकामना अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्र

श्रीसूर्य नेपाल " " "

४ सीताराम दाहाल वि.न.पा. ३ वडा अध्यक्ष

५ उमंग श्रेष्ठ वि.न.पा. १२ वडा अध्यक्ष

६ कृष्ण ब. नेपाली नगर कार्यपालिका सदस्य

७ एकराज तामाङ वि.न.पा. २ वडा अध्यक्ष

८. तिर्थ बहादुर थिमिरे " " ९ " "

९ रत्न बहादुर कुटवाल " " ५ " "

१०. रत्न बहादुर गुरुङ " " ४ वडा अध्यक्ष

११ माईती राज राई वि.न.पा. १२ नगर कार्य सदस्य

१२ डिल्ली शेर राई वि.न.पा. २ वडा अध्यक्ष

१३. रमा वि.न.पा. २ रमा

१४ कृष्णकुमारी थोपा वि.न.पा. ६

१५ पिङ्कु मया छमला वि.न.पा. २

१६. अप्सरा पन्थ (काकी) वि.न.पा. ११ नगर कार्य सदस्य (अप्सरा)

१७. जनस्वास्थ्य अधिकृत पवन कुमार लामा वि.न.पा. औ.

१८. रमेश ढुङ्गेतामाङ. इन्जिनियर वि.प्र.च.

१९ चासी साकी का.प.अ. सदस्य

२० ज्ञान बहादुर राई अ० इ०

२१ राजेन्द्र कुमार " "

२२ कल्पना आचार्य स.म.वि.वि

Page No.:
Date:

२३. अधिकृत कर्मा रुस्मा आचार्य -
२४. शाखा अधिकृत फणिन्द्र दुखाल
२५ [illegible]
२६ भिम बहादुर पर्जी कृषि शाखा प्रमुख
२७ [illegible] तामाङ
२८ गोपालबहादुर [illegible] शाखा प्रमुख
२९ कृष्ण बहादुर कार्की सि.अ.प. पशुसेवा शाखा प्रमुख
३० शिव राज प्रधान राजस्व शाखा
३१) [illegible] प्रतिनिधि
३२ ईश्वर पोखरेल प्रधानमन्त्री रोजगार शाखा
३३) मुना दशल अ.ई. पूर्वाधार विकास शाखा
३४ रिता [illegible] दाहाल अ.सि.ई. " "
३५) [illegible] बहादुर कार्की सि.डि. कार्यवाहक अध्यक्ष
३६ [illegible] [illegible]
३७ [illegible] नगर [illegible]
३८ कोपिला आचार्य आ.ले.प.
३९ नानकुमारी थुजेलु कार्यपालिका सदस्य
४०) सुमित्रा सुनार उ.वि.स
४१. सुवास फुयाल अ० लेख. अभियन्ता
४२ [illegible] चौलागाई सि.नायब सुब्बा

अनुसूची ७ क्षमता विकास योजना तयारीको क्रममा लिइएका तस्बीरहरु

अनुसूची ८ सम्बन्धित पालिकाले अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त गरेको पत्र

सिद्धिचरण नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

ओखलढुंगा

प्रदेश नम्बर १

च नं: ३०४०
प सं: २०७८।७९

मिति: २०७९/०३/०२

श्री प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र,
प्रदेश नं. १, झापा ।

विषय: क्षमता विकास योजनाको अन्तिम प्रतिवेदन पेश बारे ।

प्रस्तुत विषयमा सिद्धिचरण नगरपालिकाको त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना तर्जुमाको लागि नगरपालिका र मनकामना अध्ययन अनुसन्धान केन्द्र बिच भएको सम्झौता अनुसार सो संस्थाले मिति २०७९ जेष्ठ ३० गतेको क्षमता विकास योजनाको मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण एवं छलफल कार्यक्रमबाट प्राप्त भएको सुझावहरु समेत समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदन पेश गरेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ । साथै प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रबाट भुक्तानी हुने रकम भुक्तानीको आवश्यक व्यवस्थाको लागि समेत सिफारिस गरिन्छ ।

बोधार्थ:
मनकामना अध्ययन अनुसन्धान केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर ।

विनोद कुमार दाहाल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

फोन: ०३७-५२०२१३ E-mail: siddhicharanmunicipality@gmail.com, Web site: siddhicharanmun.gov.np
:edusiddhicharan@gmail.com

प्रस्तुत
सिद्धिचरण नगरपालिका
प्रदेश नं. १, ओखलढुंगा

प्रस्तुतकर्ता
मनकामना अध्ययन अनुसन्धान केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर